ХОРИИН ТАРЯАШАДТА—ХАЛУУН БАЯР!

Управлениин совхозууд гүрэндэ 137.720 центнер таряа тушаажа, уялгаяа үлүүлэн дүүргээ

1964 оной сентябриин 30-да республикамнай Эхэ ороной мандалда 8.133.000 пүүд таряа оруулба

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 233 (10601) | 1964 оной октябриин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ҮҮСХЭЛ, ОРОЛДОЛГЫН АША ҮРЭ

Манай үйлэдбэриин управлениин таряашад энэ жэлэй социалис уялгануудаа бэелүүлхэ тэмсэлдэ түрүүшын амжалта туйлаба. Управлениин совхозууд сентябриин 28-най байдалаар Эхэ оронойнгоо жасада 131.200 центнер ороohо таряа оруулаа. Манай совхозууднай социалис уялгануудаа дүүргээд, уялгаhaa гадуур таряа тушаажа байнхай. Уридшалан тооложо гаргаhанай ёhoop, 15 мянган центнерhээ бага бэшэ таряан нэмэлтэ гүрэндэ тушаагдахань. Тиигэжэ хамтадаа 145 мянган центнер таряан гүрэнэй амбаарта ороходо тэхэ гү, али түсэбэй 176 процентдэ хүргэгдэхэ. Гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа түргэхын хажуугаар, ерэхэ жэлдэ түсэд хүрэхэ үрэhэ хүрэнгэ хааажа байна, малай тэжээлдэ хэрэгтэй ороohо таряанай зүйлнүүе хадагаланхай.

Гүрэндэ таряа тушааха социалис уялга дүүргэхэ хэрэгтэ Хэжэнгын совхоз (директорынь Д. Д. Дугаров, парткомой секретарь А. Б. Раднаев, рабочкомой түрүүлэгшэ Д. Я. Андодоев, главна агроном Н. Г. Цыреншиев) таряашад эгээ ехэ хубита оруулаа. Хамтадаа 40 мянга гаран центнер ороohо таряан тушаагдаа гэhэ гү, али түсэбынь 2,5 дахин үлүүгээр дүүргэгдэhэн байна.

Чисаанын, Анаагай совхозуудай таряашад тус бүридөө 27 мянган центнер таряа гүрэндэ тушаажа, управлени соогоо түрүүлжэ гараба. «Первомайский», Хүрбын, Үдын, Анаагай, Чисаанын совхозуудай худэлмэришэд хэзээ хэзээнэйхиhээ зорилгохитэйгээр, бүтээсэтэйгээр ажаллаад, социалис уялгануудаа баhал горитойгоор үлүүлэн дүүргээ. Хэжэнгын, «Первомайский» совхозуудай механизаторнууд таряа хуряалгынгаа захада үглөө мүнөө гарахаяа ябана.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумүүдэй холын хараата шиидхэбэринүүдээр зоригжожо, тэдэниие хүтэлбэри болгон, управлениин совхозууд таряалангай хубаарилга hайжаруулжа, агротехникэ урда урдынхиhаа бүрил наринаар баримталаа. Энэ жэлдэ нютагай байдалда тааараха hайн сортын үрэhөөр тарилга хэгдэhэн. Ороohото ургамалнуудай тарилгын ехэхэн хубида минеральна үтэгжүүлгэ нэмэлтэ тэжээл болгон оруулагдаа. 2 мянга гаран гектар таряан хабартаа уhалагдаhан байна. Ургасын элдэб хоротонтой тэмсэхэ зорилгоор горитойхон газарта самолёдоор хорон сасагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар управлениин бүхы ажахынууд ороohо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай яhала элбэг hайн ургаса хуряаба.

Хэжэнгын совхозой 1-дэхи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Жамьянова), Чисаанын совхозой 3-дахи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Александров), Анаагай совхозой 1-дэхи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Гончиков), мүн «Первомайский» совхозой 4-дэхи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Гунзенов) гектар бүриhөө дунда зэргээр 10—12 центнер ургаса абтаа. Эгээ ургасатай hайн газарайнь га бүхэнhөө 15—20 центнер хүрэтэр таряан хуряагдаhан байна бшуу.

Хэжэнгын совхозой кукурузашад энэ жэлдэ баhал амжалтатай. Энээнэйнь ашаар совхоз эрхим шанартай 7 мянган тонно кукурузын силос даража абаа. Таряалангай «хатание» хүндэмүүшэ ёhoop нютагжуулжа байhан кукурузашад Сергей Рекуновой, Василий Ринчиндоржиевай звеногойхид даажа абаhан газарайнгаа гектар бүхэнhөө 250—270 центнер ногоон тэжээл ургуулаа.

Управлениин совхозуудай партийна комитедүүд, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд таряашадайнгаа баян ургаса ургуулхын, ургасаяа багаханшье хоролтогуйгөөр хуряажа абахын хойноhоо бага бэшэ оролдолго гаргаа гэлтэй. Хуряалгын үедэ хэдэн зуугаад агитаторнууд поли, таряанай тоог дээгүүр ажаллажа байhан хүнүүдэй дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулhан байха. Замай залуурнадай дүршэлые олоной шадабари болгохо, таряа хуряалга, тушаалгада ябагшадые шэнэ амжалтада зоригжуулха талаар эдэнэр яhала амжалтатай. Илангаяа машина, агрегат бүхэнние ехэ бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ, мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай горитой худэлмэри партийна комитедэй түлөөлэгшэд, агитаторнууд ябуулба.

Нүхэдэйнгөө эрхим амжалтаар урмашаhан хэдэн арбаад механизаторнууд хуряалгын үедэ ажалай ёhотой баатаршалга, ажал хэрэгтээ коммунис шэнжэтэйгээр хандаха жэшээ харуулаа. Тэрэ тоодо Хэжэнгын совхозой комбайнер Александр Рекунов, сугтаа ажалладаг нүхэрынь Даша-Доржо Будаев гэгшэд 18 үдэрэй туршада «СК-3» комбайнаар 520 гектар хадаhан, 530 гектар сэхэ хуряаhан, баал суглуулан сохиhон байна. Гадна эдэнэр 160 тонно ороohо таряа сохижо абаа. Үдын совхозой түрүүшүүлэй нэгэн, коммунист Даша Дымбрылов «СК-6» комбайнаар худэлмэриин 26 үдэрэй туршада 594 гектарай таряа хуряаhан алдартай. Ёhотой «талын капитанууд» болоhон Ойдоп Рыженов, Георгий Смородников, Виталий Серебрюхов (Анаагай совхоз), Алексей Бурдуковский, Шагдыр Нурбуев (Хүрбын совхоз), Цыден-Дугар Чимитдоржиев, Цыдыпдоржо Базаров (Чисаанын совхоз), Анатолий Буденин, Гутапбал Дондоков («Первомайский» совхоз) болон бусад шэн габьяата ажалай жэшээ харуулна.

Совхозуудаймнай, Буряадай автоуправлениин жолоошод таряа шэрэхэдээ баатарлигаар ажаллана. Жолоошод Анатолий Логинов, Леонид Алексеев (Хэжэнгын совхоз), Бато-Мунко Бадмаев, Матвей Трофимов (Чисаанын совхоз), Василий Гурьев, Александр Лосев (Үдын совхоз), Андрей Иванов, Геннадий Матвеев («Первомайский» совхоз), Андриян Солдатов (Хүрбын совхоз), Буряадай автоуправлениин 1-дэхи АТХ-гай жолоошод Клим Васильев, Борис Садыпов болон бусад олон нүхэд магтаалтай.

Леспромхозуудай, Хоринин, Загарайн бусад предприятинуудай худэлмэрилэгшэд гүрэндэ таряа тушааха хэрэгтэ ехэ туhа хүргэбэ. Мүн Улаан-Үдын технологическа институдай, хэлхээ холбооной электротехникумэй hурагшад, Улаан-Үдэ городой Октябрьска районой худэлмэришэд ургаса сат соонь хуряаха, таряа тушааха социалис уялга уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулаа.

Управлениин совхозууд таряа хуряалгаяа амжалтатайгаар ябуулхатаяа, гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа бэелүүлхэтээ хамта, hү тушааха 9 hарынгаа түсэб сентябриин 17-до болзорhоонь урид дүүргээ. Дүн хамта 60 мянган центнер hүн гүрэндэ тушаагдаад байна. Тодорхойлбол, Хэжэнгын совхоз сентябриин 20-ной байдалаар 9 hарынгаа түсэб 106 процент дүүргэбэ. Тус совхозой 2-дохи отделенийнхид (эрхилэгшэнь Б. Н. Намдаков) hү тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. «Первомайский» совхоз hү тушааха 9 hарынгаа түсэб 106 процентдэ хүргэнхэй.

hүн далай билтаруулха мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаhан hаалишад Пелагея Цырендылыкова (Хэжэнгын совхоз), Дишыгма Сахияева (Анаагай совхоз), Екатерина Глазкова (Чисаанын совхоз), Цырма Базарова (Үдын совхоз) 9 hара соо 300—450 центнер hү haaжа тушаагаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ управлениин ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргэжэ, намарай паар хахалжа, үрэhэ хүрэнгөө сэбэрлэжэ, хадагалжа, hолоомоё суглуулан hүрилжэ, малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ байнхай. КПСС-эй ЦК-гай болохоёо байгаа ноябриин Пленумые ажалай бэлэгээр угтахын түлөө управлениин ажалшан бүхэн иигэжэ шармайн оролдоно.

А. РАНДИН,
Хоринин худөөгэй үйлэдбэриин парткомой секретарь.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

Гүрэндэ ороohо таряа худалдаха, тушааха социалис уялгаяа болзорhоонь урид дүүргэhэн нимэ управлениинүүд болон ажахынуудые республикын Хүндэлэлэн самбарта бэшэхэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоол абаба гэбэл:

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлени (начальнигынь нүхэр Хороших Н. Н., худөөгэй парткомой секретарь нүхэр Малыгин Н. Н., аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиков Ц. О., ВЛКСМ-эй худөөгэй комитедэй секретарь нүхэр Галиндабаев В.);

Хоринин үйлэдбэриин управлени (начальнигынь нүхэр Игнатьев И. А., худөөгэй парткомой секретарь нүхэр Рандин А. Г., аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Аюров Б. Т., ВЛКСМ-эй худөөгэй комитедэй секретарь нүхэр Найданов Н.);

Мухар-Шэбэрэй управлениин **Бэшүүрэй совхоз** (директорынь нүхэр Козлов И. П., парткомой секретарь нүхэр Цыденжапов Д. Ц., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сленцев Т. Л., главна агроном нүхэр Коршунов В. М., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Басанов Г.);

Мухар-Шэбэрэй управлениин **«Эрдэм» совхоз** (директорынь нүхэр Доржиев Ц. Д., парткомой секретарь нүхэр Брылев Л. Ф., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Максимов Ф. Н., главна агроном нүхэр Ежевский В. Н., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Фетисов В.);

Мухар-Шэбэрэй управлениин **«Коммунизм» колхоз** (түрүүлэгшэнь нүхэр Тютрин Н. Г., парткомой секретарь нүхэр Ревенский К. Г., главна агроном нүхэр Унич С. Д., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Степная Т.);

Мухар-Шэбэрэй управлениин **«Забайкалец» колхоз** (түрүүлэгшэнь нүхэр Братеньков А. А., парткомой секретарь нүхэр Володин С. И., главна агроном нүхэр Шаманов И. Н., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Алексеев А.);

Мухар-Шэбэрэй управлениин **Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз** (түрүүлэгшэнь нүхэр Устинов С. В., парткомой секретарь нүхэр Поплевин А. Е., главна агроном нүхэр Брылев С. С., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Коршунов М.);

Мухар-Шэбэрэй управлениин **«Искра» колхоз** (түрүүлэгшэнь нүхэр Иванов Е. В., парткомой секретарь нүхэр Бекишев А. А., главна агроном нүхэр Петров В. Н., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Белоусов Ф.);

Хоринин управлениин **Хэжэнгын совхоз** (директорынь нүхэр Дугаров Д. Д., парткомой секретарь нүхэр Раднаев А. Б., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Андодоев Д. Я., главна агроном нүхэр Цырендашиев Н. Г., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Батуев К.);

Хоринин управлениин **Анаагай совхоз** (директорынь нүхэр Цыбикжапов Д. Ц., парткомой секретарь нүхэр Бальжиров Г. З., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Евсина Е. Н., главна агроном нүхэр Осипов В. И., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Дондоков Н.);

Хоринин управлениин **Чисаанын совхоз** (директорынь нүхэр Базаржапов Ц. Ж., парткомой секретарь нүхэр Ринчинов Д. Р., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Жамбалов Б. Х., главна агроном нүхэр Андреев А. Х., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Мангатаев С.);

Хоринин управлениин **«Первомайский» совхоз** (директорынь нүхэр Пластинин А. В., парткомой секретарь нүхэр Золтоев Ц. Б., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ендонов У-О. Д., главна агроном нүхэр Батожапов Б. Ц., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Лубсанов В.);

Хоринин управлениин **Хүрбын совхоз** (директорынь нүхэр Мишарин А. Ф., парткомой секретарь нүхэр Дамбаев Ж. Ш., рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рыгзенова Х. Э., главна агроном нүхэр Евсеев Н. Р., ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Бутуханов И. В.).

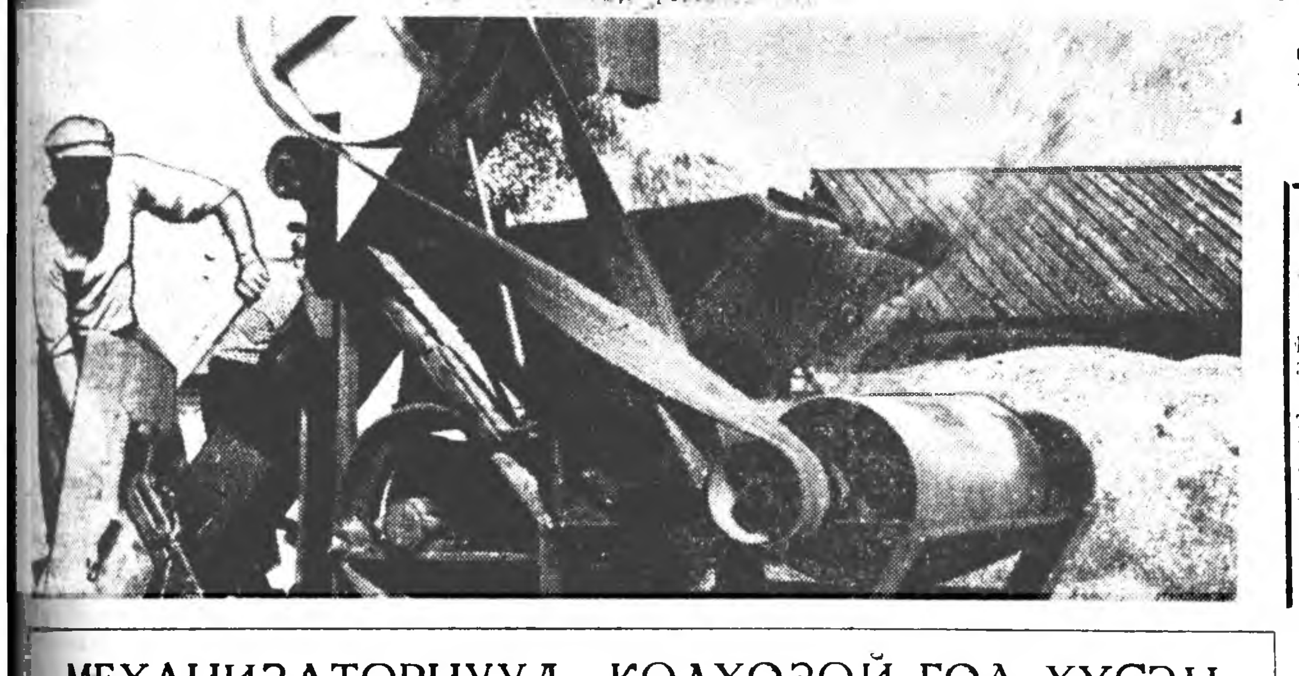

«hайн шанартай үрэhэн—баян ургасын үндэhэн». Арадай энэ сэсэн мэргэн үгые ойлгоhон таряашад үрэhэеэ hайнаар сэбэрлэжэ, хадагалхын түлөө үдэр бүри hанаата боложо байдаг. Энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой 1-дэхи бригадын тоог дээрэ үрэhэнэй таряа сэбэрлэжэ байhан үе харуулагдана.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ГУТАhАН ТАРЯАНАЙ ТҮЛӨӨ ХЭН ХАРЮУСАХАБ?

Сошордомо дохёо

Энэ жэлдэ Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта ороohо таряанай hайн ургаса гаража, түрэл орондоо 780 600 пүүд таряа тушаажа, абаhан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэhэн байна. Мүнөө управлениин бүхы ажахынууд ерэхэ жэлэй тарилгын хүрэнгын үрэhэ хаажа эхилбэ. Тиимэhээ механизаторнуудай оролдосотой ажалаар ургуулагдаhан, хуряагдаhан ороohо таряа сат болзортонь hайнаар сэбэрлэжэ, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хадагалха хэрэг ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон агрономуудай мүнөөдэрэй зорилго болоно.

Хэды тиимэ байгаашье hаань, зарим ажахынуудта ороohо таряан зүбөөр хадагалагдангүй, гутаагдажа байhан баримтанууд дайралдана. Кировэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Улаан Оронго» колхозуудта иимэ ябадалнууд үзэгдэhэн байна.

Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тоог дээрэ 2 тонноhоо үлүүтэй шэниисэ, тонно шахуу яарса бороодо ехээр нороод, ургажа эхилээ. Эндэхи тоогые даагша нүхэр Базарова «таряа сэбэрлэхэ хүн дуталдана» гэhэн шалтаг бариад, тэрэнээ түргөөр сэбэрлэжэ хадагалха талаар шууд хэмжээ абанагүй. Эндэ таряа хадагалха хэдэн амбаарай байгаашье hаа, аяар 1500-гаад центнер ороohон хура бороодо сохигдоо.

«Коммунизм» колхоздо ороohо таряан мүн лэ ехээр гутаагдаhан байна. Эндэхи тоог дээрэ 150-яад центнер ургажа эхилhэн таряагаа элдэб ургамалтай холёод, силос даражархиhан. Теэд тэрэниие гаргашалhан ямаршье документ тоогые даагшада байхагүй. Энэ колхозой 1-дэхи бригадын тоог дээрэ (даагшань Н. Н. Пузырев) далаад центнер гутаашаhан шэниисэ миил обоолоотой хэбтэнэ.

Тэндэхи тоогууд дээрэ таряа хадагалха амбаарнуудшье бии. Теэд таряа сэбэрлэлгэ ехээр удаашуулагдажа, бүхы ороohониинь тоогууд дээрэ миил обоолгдоод, хура бороондо сохигдожо байhаар.

Мүн «Улаан Оронго» колхоздошье ороohо таряан муугаар хадагалагдана. Тоог дээрэхи таряань бороодо сохигдожо гутана, ургажа эхилhэншье баримта бии. Нарса Толгой гэжэ газартахи тоог hайнаар бэлдэгдэлэгүй, дадабшануудынь hандаршанхай. Эндэ 12 000 центнер таряан хүхэ огторгой хушалтатай, хура бороондо сохигдожо, гутажа байна.

Эдэ бүхы баримтанууд колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон агрономуудай харюусалгагүй хандалтые эли тодоор гэршэлнэ. Иимэ ябадал саашадаа тэсэшэгүй. Ороohо таряагаа гутаажа, муугаар хадагалжа байгаашадта зохихо хэмжээн абтаха бээ гэжэ найдагдана.

Ш. БАЛЬЖИННИМАЕВ.
Улаан-Үдын худөөгэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой милициин таhагай худэлмэрилэгшэ.

МЕХАНИЗАТОРНУУД—КОЛХОЗОЙ ГОЛ ХҮСЭН

«Коммунизм» колхозой 2-дохи отделени энэ жэл ороohо таряанай баян ургаса абажа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө сентябриин 18-да дүүргээ hэн.

Колхозойнгоо гүрэндэ таряа худалдаха талаар табиhан зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ энэ отделениин тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнууд ехэ оролдолго гаргаа. Мүнөө жэлдэ 2-дохи отделенидэ 2000 гаран гектарта ороohо таряан ургуулагдаа. Зарим полинуудhаа гектар бүриин 8—10 центнер ургаса абтана.

Ургаса хуряалгадань 8 комбайн худэлнэ. Механизаторнуудай олонхинь жэшээтэ hайнаар ажаллаа. Комбайнернууд Балжи Ринчинов, Доржо Гомбоев, Иван Раднажапов гэгшэд тус бүридөө 250—300 гектар таряа хуряажа абанхай. Эдэнэр колхоз соогоо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Энэ жэлдэ колхозой 2-дохи отделениин тракторно-таряан ажалай бригадын ажалшад 3000 центнер таряа гүрэндэ тушааха уялгаяа болзорhоонь урид бэелүүлжэ, хамтадаа 5700 центнер таряа гүрэнэйнгөө амбаарта оруулаа.

Мүнөө бригадын тэшууд хүрэнгын үрэhэ сэбэрлэн хадагалжа байна. Ерэхэ жэлэйнгээ ургасада мүнөөнhөө hаналаа табижа, тракторна бригадынхид намарай паар hайн шанартайгаар хахална. Эдэ бүгэдэмнай колхозой гол хүсэн—механизаторнуудай оролдолгоор түйлагдана ха юм.

Ц. САГАЛЕЕВ,
худөө бэшэгшэ.
Зэдын управлени.

МАШИНЫН ХҮСӨӨР

Орон доторoo суурхаhан Москвагай областнин хартаабхашан нүхэр Кузнецовой жэшээгээр үнгэрэгшэ хабар манай колхоздо оньhожоруулагдаhан тусхай звено эмхидхэгдэжэ, 40 гектар хартаабха ургуулха даабари үгтөө hэн. Манай звено гектарай 100 центнер хартаабха ургуулха гэhэн социалис уялга хараалhан юм.

Хэлэhэн үгэдөө хүрэхын түлөө бидэнэр үсэд шангаар оролдоод, газараа hайнаар хахалжа, уhалжа, гектар бүридэ 2 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулhан байнабди. Үрэhэеэ сат соонь тарижа, ургасын хойноhоо машнын хүсөөр харууhалаад, ургамалай гаража байха үедэ хоёр дахин борнойлhон, хоёр удаа культиваци хэгдэhэн, шоройнь обоолгдоhон.

Эдэ бүгэдын ашаар баян ургаса гараба. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ хартаабхаяа гараар малтаха гэжэ зободог hаа, мүнөө жэл колхознай хоёр комбайн худалдажа абаа. Тиигэжэ хартаабхаяа богони болзортоо хуряажа абаабди. Бүхы 40 гектарай га бүриhөө 120 центнер hайн шанартай хартаабха хуряагдаhан байна.

Колхознай гүрэндэ хартаабха худалдаха уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, үрэhөө хүсэд хүрэхөөр хаанхай.

Т. ИВАНОВ.
Бэшүүрэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой хартаабхашан.

Манай туг—пролетарска интернационализм

Нэгэдэхи Интернационалай зуун жэлэй ойдо зорюулагдаhан митинг Москвада болоо

МОСКВА, сентябриин 29. (ТАСС). Нэгэдэхи Интернационалай зуун жэлэй ойдо зорюулагдажа, энэ үдэшэ Свердловой талмай дээрэ, сэсэн мэргэн болохо революционер, научна коммунизмын үндэhэ hуури табигша Карл Марксын памятнигай дэргэдэ Москвагай олон мянган ажалшадай митинг болобо.

Ниислэл хотын алдарта хүдэлмэришэн ангиин, ажалша интеллигенциин түлөөлэгшэд, партийна болон ниитын ажал ябуулагшад, hурагша залуушуул, хилын саанахи ахадуу коммунис партинуудай түлөөлэгшэд суглараашадай дунда бии байгаа. Москвагайхид энэ гайхамшаг үдэрые тэмдэглэхын тула түгүүдые, пролетаринадай агуухэ вождьнор, багшанарай К. Марксын, Ф. Энгельсэй, В. И. Ленинэй зурагуудые дэлгэжэ барингхай ерэбэд.

Тус митингые КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. Г. Егорычев нээгээ.

Гүрэнэй нэгэдэхи подшипнигай заводой коммунис ажалай бригадын хүтэлбэрилэгшэ А. В. Викторов, 1899 онhоо КПСС-эй гэшүүн, Социалис Ажалай Герой И. И. Воеводин, комсомолой Московско городской комитедэй секретарь В. Н. Трушин, СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент Н. Н. Федосеев гэгшэд үгэ хэлээ.

Митинг дүүрээд, эндэ суглараашад партийна гимн «Интернационал» ехэ дэбжэлтэтэйгээр дуулаба.

Советскэ партийно-правительственна делегаци Пекин ерээ

ПЕКИН, сентябриин 29. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ В. В. Гришин түрүүтэй советскэ партийно-правительственна делегаци Хитадай Арадай Республикын 15 жэлэй ойн hайндэртэ байлсахаяа мүнөөдэр самолёдоор Пекин ерэбэ.

Пекинэй аэродром дээрэ советскэ делегациие ВСНП-гэй Сагаа ургэлжын комитедэй Түрүүлэгшэ Чжу Дэ, КНК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Пын Чжэнь, Советскэ посольствын худэлмэрилэгшэд, Пекиндэ байдаг гадаадын дипломадууд угтаа.

КНР-эй 15 жэлэй ойн hайндэртэ байлсахаяа мүн энэл самолёдоор Германиин Демократическа Республикын, Чехословакиин Социалис Республикын делегацинууд ерээ.

Болгариин, Венгриин, Румыниин, Монголой Арадай Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын, Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Кубын делегацинууд Пекиндэ ерэнхэй байна.

Н. С. Хрущев Цейлоной министр Т. Б. Иллангаратне гэгшэтэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев СССР-эй ба Цейлоной хоорондо худалдаа наймаанай удаан болзортой шэнэ хэлсээ баталхын тула хөөрэлдөө хэхэеэ Москва ерэhэн Цейлоной Гадаадын ба дотоодын худалдаа наймаанай, хангалгын министр Т. Б. Иллангаратне гэгшэтэй сентябриин 29-дэ Кремль соо уулзаба.

Н. С. Хрущев Т. Б. Иллангаратне хоёр хани ёhoop хөөрэлдөө. Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ Т. Б. Иллангаратне Цейлоной Премьер-Министр г-жа Сиримаво Бандаранаикын эльгээhэн амаршалгые Н. С. Хрущевто дамжуулба.

Н. С. Хрущев министртэ баясхалан хүргөөд, Цейлоной Премьер-Министр г-жа Сиримаво Бандаранаикеда, мүн Цейлоной правительство болон арад зондо hайнийе хүсэнэ гэжэ дамжуулхыень гуйба.

(ТАСС).

Хани барисаан улам бэхижэг лэ!

Индонезиин Президент доктор Сукарно Москва ерэбэ

МОСКВА, сентябриин 29. (ТАСС). Индонезиин Республикын Президент, Премьер-Министр доктор Сукарные мүнөөдэр Москва хүндэтэйгөөр угтаа.

Хоёр ороной гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ ниислэл хотын ажалшадай болон олониитын түлөөлэгшэд сугларжа, хүндэтэ айлшанаа үнэн зүрхэнhөө амаршалба. Доктор Сукарные СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. И. Микоян, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, нүхэд Г. И. Воронов, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, Совет гүрэнэй болон партийна бусад ажал ябуулагшад угтаа.

Угтагшадай дунда Индонезиин оборонын ба аюулгүйн асуудалнуудые даадаг министр-координатор, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник генерал А. Х. Насутион, Индонезиин Республикаhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Манай Софиан, гадаадын дипломадууд, совет болон хилын саанахи корреспондентнүүд бии байба.

Хүндэлэлэй харуул жагсаагдажа, Индонезиин болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд дуулагдаа. Президент Сукарнын хүндэлэлдэ артиллериин 21 буудалгаар нацинуудай салют үгтөө.

Хүндэтэ айлшанаа СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. И. Микоян халуунаар амаршалба. Доктор Сукарно харюугай үгэ хэлээ.

Доктор Сукарно А. И. Микояные бараалхаба

Индонезиин Республикын Президент, Премьер-Министр доктор Сукарно сентябриин 29-дэ Кремльдэ ерэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. И. Микояние бараалхаба.

А. И. Микоянай, доктор Сукарнын хоорондо хани ёhоной, халуун хөөрэлдөөн болоо.

(ТАСС).

Н. С. Хрущев доктор Сукарнотай хөөрэлдөө

Индонезиин Республикын Президент, Премьер-Министр доктор Сукарно сентябриин 29-дэ Кремльдэ ерэжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевые бараалхаба.

Н. С. Хрущев доктор Сукарно хоёр хани ёhoop хөөрэлдөө.

(ТАСС).

КПСС-эй ТҮҮХЫН ТҮРҮҮШЫН ТОМ

«Советскэ Союзай Коммунис партиин түүхын» зургаан томой түрүүшынхиень Политическэ литературын хэблэл барлан гаргаба. Энээнии КПСС-эй ЦК-гай шиидхэбэреэр КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт хэблэлдэ бэлдэһэн байна. КПСС-эй түүхэдэ хабаатай энэ научна ехэ зохёол 1967 ондо — Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ой хүрэтэр барандаа хэблэгдэжэ дүүрэхэ юм.

«...Советскэ Союзай Коммунис партиин түүхэ» гэжэ олон томтой зохёол партиингаа бүхы замые — большевизмын мүндэлэн бии болохоһоо эхилээд мүнөөдэр хүрэтэрхи замые, шэнэ түхэлэй парти тухай Ленинэй һургаалай план мандаһые бодото материалаар элирхэйлэн харуулха, партиин революционно тэмсэлэй баян дүй дүршэлые, шэнэдхэн байгуулхы ажал ябуулгые согсолхо, түүхын олон ондоо оршон байдалда тэрэнэй эмхидхэгдэһые, партиин хүгжэһэн ёһо гурнмые согсолхо зорилго табина.

Коммунис партиин эмхидхэлшэ, вождь, Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигша, сэсэн мэргэн бодолто, пролетарска революционер В. И. Ленинэй революционно ажал ябуулга энэ ном соо бүхы талаараа харуулагданхай; марксизмын һургаалда В. И. Ленинэй оруулһан шэнэ зүйлнүүд, Ленинэй теоретическэ үг баялигай, мүн партиин хүтэлбэрилхы эмхинүүдэй теоретическэ ябуулгын ба бодото хэрэгтэй угаа ехэ удха шанар элирхэйлэн тайлбарилагдана» гэжэ номой оршол соо хэлэгдэнэ.

Большевизмын түүхын гол үенүүд тухай Ленинэй заабаринуудтай, мүн түүхэ зохёолгын талаар тогтоогдоһон совет ёһо гуримай үндэһөөр, үе сагуудые хараада абажа, олон томтой энэ ном хэблэгдэһэн байна.

Энэ ехэ зохёолой түрүүшын томынь «Большевигүүдэй партиин бии болголго: 1883—1903 онууд» гэһэн темэдэ зорюулагданхай. РСДРП-е эмхидхэн байгуулхын түлөө бүхы түүхэ оронной социально-экономическа ниитын-политическэ хүгжэлтын түүхэтэй, тэрэшэлэн дэлхэйн хүдэлмэришэнэй ба революционно хүдэлөөнэй түүхэтэй нягта холбоотойгоор тус том дотор найруулагдаһан байна. Партиин съезднүүдэй шиидхэбэринүүд, РСДРП-гэй нютагай эмхинүүдэй документнүүд, архивуудай, газетэнүүд болон журналнуудай материалнууд, социал-демократическа хүдэлөөндэ хабаадагшадай, большевигүүдэй партиин ажал ябуулагшадай мемуарнууд, зохёолнууд энэ ном соо үргэнөөр хэрэглэгдээ.

Эрхим һайнаар хэблэгдэһэн энэ номые А. М. Горькиин нэрэмжэтэ Ленинградай «хэблэлэй байшан» гэдэг № 1 типографиин коллектив барлан гаргаа. Номой эхин дээрэнь пролетариадай агуухэ багшанар, вождьнор К. Марксын, Ф. Энгельсэй, В. И. Ленинэй портредүүд үгтэнхэй, олон зурагууд бии.

«Советскэ Союзай Коммунис партиин түүхые» хэблэн гаргалга — түүхын, философиин, политэкономиин болон обществодо хабаатай бусад эрдэм ухаанай талаар эрдэмтэдэй ехэ коллективэй хэһэн шэнжэлхы хүдэлмэриин үрэ дүн болоно. Тус томые гаргаһан главна редакцида: П. Н. Поспелов (түрүүлэгшэ), Е. И. Бугаев, Л. Ф. Ильичев, В. А. Капринский, Д. М. Кукин, (түрүүлэгшын орлогшо), И. И. Минц, И. Д. Назаренко, Б. Н. Пономарев, П. А. Сатюков гэгшэд ороно.

(ТАСС).

ГЭНЖЭТЭ ОНГОСЫН ЖОЛООШОН

ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

Шэхэндэ дуулдаһан һайн юумэн хэзээдэшье мартагдадаггүй. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо ерээд байхадамнай комбайнер Павел Максимович Сапуновые ехэл магтажа байгаа бэлэй.

Зоригтой хүн! Шэнэ хүлэг хазаарлаһан хүн! Иигэжэ хүнүүдэй хэлсэжэ байхынь дуулаа һэм. Комбайнер байһан хадаа ямар хүлэг «хазаарлаһан» байба гээшэб? Бү мэдэе. Харин саашаа ябахадаал энэ комбайнерай юу хэжэ байһыень ойлгожо абабабди.

...Автомашинамнай ой модон соогуур хэдэн километр ябаад, арын соорхойдо гараба. Урдамнай хэдэн хэһэг таһархай полинууд сайража харагдана. Газарынь хэлтэгы, ташуу, элһэтэй. «Иимэл газарта ажалладаг техникэ байгаа ёһотой» гэлсэһээр захын полидо хүрэхэдэмнай, урдаһаамнай тооһо бурьюулһаар нэгэ агрегат дүтэлэн ербэ. Хэлтэгы ташуу полидо юрын «С-6», «СК-3» түхэлэй комбайнуудые ябуулхада тиимэшье хүнгэн байдаггүй. Элһэтэй байбалнь комбайнуудай мөөрнүүд газарта шэгэжэ, агрегадые урагшань ябуулха аал! Зүгөөр иимэ газарта ябахаар тааруулагдаһан тусхай «СКГ-3» комбайн туйлажа гарана. Мүнөө жэлдэ республикадамнай тиимэ хэдэн машина абтажа, нэгэниинь Павел Сапуновто даалгагдаһан юм.

Арбаад жэлдэ комбайнераар хүдэлһэн, жэл бүри һайнаар ажалладаг, машинаяа нарин нягтаар барижа ябадаг хадаа нүхэр Сапунов шэнэ комбайнай рульда һууха золтой байба ха юм. «Шэнэ хүлэг хазаарлагша» гэжэ энэ хүн тухай дэмы хэлсээгүй. Бидэнэр тэрэнтэй уулзаад байхадаа, бэлые бэдирдэг хүн гэхэгүй байнабди. Харин зоригтойл хадаа, юумэ бүхэндэ шадамар байһандаа энэ «хүлэгые» жолоодожо ябана гэхэ һанаатайбди.

Тиимэл ха юм даа. Павел Максимовичай гарта ороһон машина һаатахашьегүй байна. Поли дээгүүр тооһо бурьюулжал ябана. Автомашинанууд хойно хойноһоо тэрэнэй агрегадта дүтэлэн ерээд, бункер соохи таряа хооһолхонь харагдана. Иигэжэ ажаллажа ябахадаа, нүхэр Сапунов комбайнаа ехээр магтаха юм.

— Ёһотойл машина, ёһотойл комбайн гээшэ аабза. Манай эндэхи элһэтэй, хадалиг газарта тааража ябадаг байна. Хамаг хүндэ газарыень шэлэжэ абаад, энэ комбайнаараа ажаллажа байнабди, — гэжэ Павел Максимович хүхинэ.

Хажуудань залуу хүбүүн Геннадий Казанцев — хүдөө ажахын институдай 4-дэхи курсын студент.

— Энэ намарһаа колхоздо хүдэлнэб. Һуража байгаад ажалахада ехэл һайн ха юм. Таряа хуряалгын эхинһээ хойшо комбайнда ябанаб, — гэжэ ерээдүйн эрдэмтэ хөөрэнэ.

Геннадий Казанцев гансашье комбайнерта туһалдаг бэшэ, мүн Павел Максимовичайнгаа олон часай туршада хүдэлжэ, эсэшоод байгаа һаа, орондонь комбайнда һуугаад жолоододог.

Комбайнер нүхэр Сапуновой даадаг агрегат нэгэшье үдэр һаатаагүй. Хүдэлмэриин 14 үдэрэй туршада 190 гектар хуряагаа, хамта 2900 центнер таряа сохижо абаа. Үдэртэ 10 гектар даалгабариин орондо, заримдаа 14—15 гектарта хүргэдэг.

Энэнь һайн гээшэ ааб даа. Нүхэр Сапуновой даадаг агрегадай урда орохо хүн 14 хоног соо байгаагүй ха юм. Ябуулхада хүндэ хадалиг, элһэтэй газарта гэнжэтэ комбайнаа бүтээсэтэйгээр ашаглахын тулада агрегадайхид хүсэл оролдолго ехээр гаргана. Бороо хурагүй сэлмэг байхада һүниндөөшье ажалладаг юм. Энээнһээ гадна, ороодо таряа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха хэрэгтэй! Тиихын тулада набтараар ургаһан таряан 10 сантиметр хүрэтэр доогуур сабшагдажа, нэгэшье залаа газарта унагаагдангүйгөөр абтана. Мүн энэ машина «СК-3» комбайнда орходоо 1 метрээр үргэн абасатай, досоогоо таряа сохидог хоёр барабантай юм. Энэнь ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ, һолоомыень һайнаар сохижо, ороодо таряанай гээлтэ хоролтые усадхана бшуу.

Хүсэ ехэтэ «СКГ-3» комбайн гэнжэтэ мөөрөөрөө аржагар мүрнүүдые гарган урагшаа зүдхэжэ ябана. Энээндэ найдамтай хүн һууна. Тэрэнэй нэрэнь аймагай Хүндэлэлэй самбарые шэмэглэжэ байдаг юм. Иимэ хүнүүд мүнөө намар Улаан-Үдын управлениин ажахынуудта олон хүдэлөө ха юм. Иимэл хүнүүдэй ажалаһаа газарта амжалта туйлагдаа бшуу.

Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.
Улаан-Үдын управлени.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер П. Сапуновой агрегат.

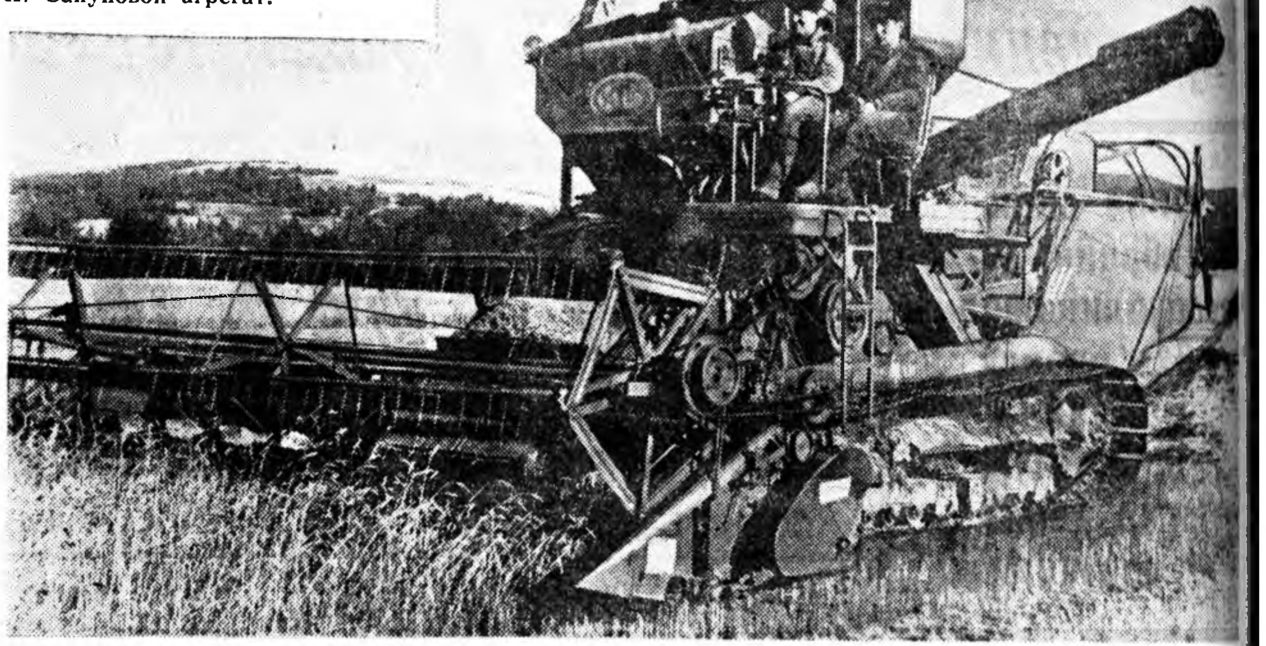

АЛДАРТА ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ХАРААЛЬҺАНАА ХҮСЭЛДҮҮЛБЭ

9 һарын туршада 2500 центнер мяха тушааха түсэбөө заатагүй дүүргэхын түлөө мал адуулагшаднай ехэ оролдолго гаргаһан, бүхы шадабари дүршэлөө хэрэглэжэ ажалаһан байна. Энээнэйнь ашаар 2424 центнер мяхан тушаагданхай. 3110 толгой хонид бэлшээриин үедэ һайса мяхажуулан таргалуулагдаад, тус бүридөө дунда зэргээр 40 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаа гээшэ. Жэл хахадһаа дээшэ гаража байһан 100 гаран эрэ хашарагууд баһал һайн хүшэ шадалтайгаар гүрэндэ тушаагдаба. Бэлшээн таргалуулгада табигдаһанһаа хойшо толгой бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхэдээ 800 граммһаа килограмм хүрэтэр шахуу нэмээгдээд, дунда зэргээр 240 килограмм хүргэгдэжэ ябуулагдаа.

Һаяхан үшөө хэды мал нэмэжэ гүрэндэ тушаагаад, 9 һарымнай түсэб болзорһоо уридшалан дүүргэгдэбэ.

Тушаагдаһан малай дунда турьнхай гэжэ харагдаһан хониншье, бодо малшье дайралдаагүй. Иимэ амжалта манай оролдосотой бэрхэ мал адуулагшадай эршэтэй ажалаар туйлагдаа бшуу. Малаа сүүдхэдэ 15—16 час хүрэтэр шадамараар, тэсэмгэйгээр бэлшээн таргалуулһан малшад Бадмажан Эрдынеев, Дондок Биликтуев, Бадмажан Эрдынеев гэгшэд гадартай мяха элбэгжүүлхэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябажа гараба.

Мүнөө үедэ бүхы мал адуулагшаднай улам һайнаар ажаллахаар шиидээд, малаа таряа талханай һуурида, эдеэлсэтэй эрхим бэлшээридэ үглөөнэй харанхыһаа шахуу эхилээд, үдэшэ орой болотор сособой хойноһоонь дахан ябажа адуулна. Бэлшээхэ сагай үнгэртэр эдеэлсэ бүхэниие дууһан гамтайгаар хэрэглэжэ, хямда сэнтэй мяха улам ехээр гүрэндэ тушааха, жэлэйнгээ даабари уридшалан дүүргэхэ зорилго мал адуулагшаднай табинхай.

Мал бүхэнэй шэгнүүр түсэбһөө гадуур нэмэһэн малшад гол түлбэриһөө гадуур нэмэлтэ түлөөһэ абаха юм. Мүнөө үедэ малшадайнгаа хэр хүдэлжэ, ямар үрэ дүнтэй ябаһыень согсолон тодорхойложо байнабди. Тиихэдэмнай олонхи малшад нэмэлтэ түлөөһэ абахаар, шандашье хүртэхөөр.

Н. БАДМАЕВ.
ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.
Хяагтын управлени.

ХҮСЭҺЭН ХЭРЭГ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭЛ

— Манай коллективэй ажал заводой машинно-ванна цехэй хүдэлмэритэй тон нягта холбоотой юм. Ондоогоор хэлэбэл бидэнэр заводнай хэды шэнэн хэмжээнэй шэл үйлэдбэрилжэ, түсэб даабаряа хэр зэргэ дүүргэжэ байнаб гэжэ ходо һонирхожо байдагбди, — гээд Улаан-Үдын шэлэй механизированна заводой газостанциин начальник Валерий Иванович Никитин ажал хүдэлмэриинь үрэ дүнгөөр һонирхоходомнай манда хэлээ бэлэй.

Һүүлэй мэдээгээр шэлэй заводойхид валовой продукци, тэрэ тоодо шэл үйлэдбэрилхэ 9 һарын түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэнхэй. Мастер М. Г. Рукавишниковагай хүтэлбэрилдэг халаанайхид даабариһаа гадуур 53 вагон шэл үйлэдбэрилжэ, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

Шэл үйлэдбэрилгээр туйлагдаһан энэ үрэ дүн газостанциин коллективэй эршэтэ ажал элитээр гэршэлһэн үрэ дүн болоно үгэнэ бэшэ аал!

Газостанциин хүдэлмэриһөө шэл хайлуулан гаргалга сэхэ дулдыдадаг юм. Эндэ үйлэдбэрилэгдэһэн газ дээрэ шэл хайлуулдаг пеэшэнгүүд хүдэлдэг гээшэ. Муу шанартай, бага хэмжээнэй газай пеэшэндэ орожо байбал, тэндэ технологиин ёһоор хараалагдаһан халуун дулааниие саг үргэлжэ барижа байха аргагүйдэдэг, энээн дээрэһээ голодоһоншье гаража болодог.

Энээнии газ үйлэдбэрилэгшэд хододоо һанажа, мэдэжэ ябадаг, ажал хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг болонхой.

Петр Капитонович Радикальцев — эндэхи юрын хүдэлмэришэн, мүнөө замай залуушадай нэгэн болонхой. КПСС-эй гэшүүн, тус станци дээрэ гурбадахи жэлээ ажаллажа байна. Газогенераторна түхеэрэлгэ дээрэ ажаллаха зуураа, тэрэнээ һайса шудалаа. Болзорһоонь урид сэбэрлэлгэдэ, заһабарида зогсохо ушар огто байхагүй. Һаяхан болотор гансаараа нэгэ түхеэрэлгэ дээрэ хүдэлжэ, харууһалдаг байгаа. Үрдөөд, үшөө сүлөөтэй саг үлэдэг һэн. Хоёрдохи түхеэрэлгэ бэедээ даажа абаад хүдэлөөд үзэбэл яаха юм гэһэн бодол түрэбэ. Энэ һанамжа тухайгаа станциингаа хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэнь зүбшөөлөө үгөө бэлэй.

Һайса бэлдэжэ, түхеэрһэнэйнгээ һүүлдэ гансааран хүдэлжэ эхилбэ.

Түрүүшээр бага зэргэ мэгдэжэ, тухаашаргадаа юм бээзэ. Тиихэд удангүйшье дадажа, хамаагүй болоо, — гэжэ нүхэр Радикальцев мүнөө хөөрэдэг.

Энэ үүсхэлынь пикировщик Хабитула Андинов дары дэмжэжэ, мүн лэ гансааран газогенераторна хоёр түхеэрэлгэ дээрэ хүдэлжэ оробо. Нүхэд Радикальцев, Андинов гэгшэдэй үнэтэ үүсхэл газостанциин хүтэлбэрилэгшэд, цехэй партийна, профсоюзна организацинууд халуунаар һайшаажа, бусад хүдэлмэришэдэйнгөө дунда дэлгэрүүлхэ тушаа горитой оролдолго гаргаа. Профсоюзна суглаан дээрэ энэнь зүбшэгдөө һэн. Мүн партийна суглаан дээрэшье харагдаһан байгаа. Олон пикировщигууд тэдэнэй хажууда байлсажа хүдэлһэн, ажалайнь дүршэлтэй танилсаһан байха. Эдэ бүгэдын ашаар нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада газостанциин бүхы пикировщигууд хани нүхэдэйнгөө жэшээгээр ажаллажа эхилһэн байна.

Иигэжэ коммунис ажалай ударнигууд П. К. Радикальцев, А. А. Андинов гэгшэдэй түрүү дүй дүршэл, онол арга олоной шадабари болобо. Энээнэй ашаар пикировщигой ажалһаа 12 хүн сүлөөлхэ арга олдоо. Мүнгэн дээрэ абажа үзэбэл, жэлдээ дунда зэргээр 11 мянган түхэриг алмадаха болоно.

Иимэ олон хүниие сүлөөлхэдэнь ажал хүдэлмэридэнь һаад тойбо татахагүй юм гү гэжэ һанаагаа зобоһоной хэрэггүй. Машинно-ванна болон заводой бусадшье цехүүдэй ажалда хэрэгтэй газ хэмжээн соонь хүсэд үйлэдбэрилэгдэнэ.

Станциин коллектив гансахан газ үйлэдбэрилөөд лэ һууна бэшэ. Байгша ондо шэлэй заводой хоёрдохи ээлжээн баригдажа дүүрээд, ашаглалтада үгтэхэ ёһотой. Энээнтэй дашарамдан газ хэрэглэлгэшье ургаха, ехэ болохо юм. Газостанциин баригдажа байхада эхилэгдэһэн аад, үшөө дүүргэгдээгүй орхигдоһон газогенераторна гурбан түхеэрэлгэ байһан. Гол түлэб хабсаралгын, түрүүндээ гараһан дутуу дунданууды усадхаха, ажалдань туршажа, ашаглалтада бэлэн болгохо хэрэгтэй байба.

Сэхыень хэлэхэдэ, энэ ажал тус коллективэй уялгата ажал бэшэ юм. Хабсаралгын тусхай мэргэжэлтэй трест, участогуудтай ажал ха юм. Мүнөө ашаглагдажа байһан түхеэрэлгэнүүдые иимэ участогуудһаа ерэһэн хүнүүд дүүргэһэн байгаа. Тиэд тэдэнэй дээрэнь ажаллажа эхилхэдэ хэды олон дутуу дунданууд элирүүлэгдэһэн, бэрхэшээлнүүд дабагдааһэб. 2—3 һарын туршада туршалга үргэлжэлһэн, олон хүдэлмэри дахинаа хэгдэһэн байгаа. Үлүү гаргаша тоолохо гэбэл, хэдэн мянган түхэригтэй.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, газостанцинхид үлэһэн газогенераторна түхеэрэлгэнүүдээ өөһэдынгөө хүсөөр хабсаргажа, туршажа, ашаглажа эхилхэ гэжэ шиидээ һэн. Иимэ түхеэрэлгэнүүд дээрэ сэхэ ажаллажа дүй дүршэлтэй болоһон пикировщигууд энэ хүдэлмэридэ табигдаһан байна. Эдэнэрнай өөһэдөөн дүүргэжэ һүүлдэнь өөһэдөөн энэ түхеэрэлгэнүүд дээрэ ажаллаха юм.

Мүнөө гол ажалынь дүүрэжэ, шалгалта туршалга эхиланхай. Октябрь һара эхилтэр ашаглалгада хаар бэлэн болгогдохо. Энэнь Агуухэ Октябриин һайндэртэ тэдэнэрэй ажалай бэлэг болохо.

— Энэ уялга манайшье коллективэй уялга болоно, — гэжэ цехэй партийна организациин секретарь И. М. Владимиров хэлэнэ. — Дүүргэгдэхэл байха гэжэ найдана бди.

Гадна газостанциин коллектив байгша ондо коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэ олохо зорилготой. Мүнөө хэжэ байһан ажал хэрэгтэйнь танилсахада зорилгоһоо хүрэжэ, хүсэлөө бэелүүлхэ бээзэ гэжэ этигэмээр.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮСӨӨР

Агуухэ Октябриин Социалис революциин 47 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаха гэһэн Хандагатайн леспромхозой модошодой уралые дэмжэн, габшагайгаар ажаллажа, Итанцын леспромхозойхид модо бэлэдхэхэ, зөөхэ юһэн һарынгаа түсэб болзорһоонь арбан хоног урид дүүргэбэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, һарын эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 12 мянган кубометр модо зөөхэ гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Мүнөө тэрэнэй тоодо оруулан 7 мянган кубометр модо оруулаа.

Дүршэл шадабари ехэтэй бригадирнууд Г. Е. Нюхалов, С. Ф. Пантелеев, С. С. Чернецкий гэгшэдэй даадаг бага комплексно бригадануудай коллективүүд ажалай вахтада жагсан, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Эдэ бригаданууд үдэр бүхэнэй даабариһаа гадуур 10—15 кубометр модо бэлдэнэ, зөөнэ.

Итанцын леспромхозойхид Октябриин һайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаха бэлэдхэлтэй.

Н. ТЮРНЕВ.

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ХАНДАЛГА

Намар үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн, саһа шуургатай саг ойртобо. Харгы замаа һайнаар харууһалжа, арадай ажахын ашаа шэрэһэн поезднуудай хурдан түргэн, аюулгүй ябасые хангахын түлөө мүрысөөл гэһэн уриатайгаар Улаан-Үдын дистанциин коллектив Зүүн Сибириин түмэр замай бүхы хүдэлмэришэдтэ һаяхан хандаба.

Мүрысөө үүсхэхэ зуураа улаан-үдынхид өөһэдтөө иимэ уялганууды абаба гэбэл: поезднуудай ябадаг гол харгы, тэндэхи стрелкэнүүдые эрхим шанартайгаар барижа, харууһалжа байха; ноябриин 7 болотор түмэр замай олонхи станцинууд дээрэ поезднуудай бэе бэеэ ахижа гараха арга олгохо...

Улаан-үдынхидэй үүсхэлые Галуута Нуурай, Горхоной дистанциин хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэр өөһэдынгөө арга боломжонуудые элирүүлжэ, шэнэ уялганууды абажа байна.

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд Агуухэ Октябриин һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула социалис мүрысөө улам эршэдүүлэн ажаллана. Энэ заводой инструментальна цехэй слесарь, коммунис ажалай ударник Иван Филимонович Белоус бэрхэ ажалаараа шалгаран, үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Белоус ажаллажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ТҮСЭБ, ЗОРИЛГОШЬЕ ЕХЭ

— Иван Александровичай зохёоһон, бүтээһэнииень тоолохо болобол олон байхал, — гэжэ Улаан-Үдын валенка дарадаг фабрикын инженер Тамара Григорьевна Бойкова манда хэлэһэн юм. Саашадаа хөөрэлдэжэ, өөһэдынгөө нюдөөр хаража үзэхэдэмнай энэнь тон зүб байба.

Иван Александрович Юрченко тус фабрика дээрэ 10 гаран жэлдэ слесарь-заһабарилагшаар ажаллажа байһан намтартай. Энэ хугасаа соо фабрикын бүхы түхеэрэлгэнүүдые һайса шудалжа, хүсэд мэдэхэ болошхой. Иимэл хадаа энэ тэрэ юумэ заһабарилха, зохёоходоо бэрхэ, шадамар!

Үнгэрһэн жэлдэ фабрика дээрэ уралан нарижуулгын 26 дурадхал нэбтэрүүлэгдэжэ, 8100 түхэриг алмагдаа һэн. Тэдээн сооһоо 8 дурадхалыень (2900 түхэриг алмаха арга олгоһон) нүхэр Юрченко оруулһан байна. Байгша оной эхилһэнһээ хойшо Иван Александровичай 5 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 2500 түхэриг алмагдаха боленхой.

Ноохоной элдэб шорой тооһо сэбэрлэхэ механическа түхеэрэлгэ зохёожо, өөрөө бүтээгээ һэн. Энээнэй урда тээ жэл бүридэ ноохоной 75 тонно үлэгдэл хоёрдохёо сэбэрлэгдэдэг байбал, мүнөө энэнь болибо гээшэ.

Нооһо һамнадаг машинанууд нэгэ цехтэ хүдэлдэг. Тэрэнэй 6 вал арилгахын тулада халаан бүридэ 2 хүн ажалладаг. Машинануудшье удаахан сагаар зогсоогдодог байгаа. Нүхэр Юрченко энэ хүндэхэн хүдэлмэри оньһожоруулаа. Машинануудай зогсолго жэлдэ 600 часаар хороогдожо, энэ сагта 5000 паар валенка дараха арга олгогдоо. Дарагдаһан валенка заһабарилан сэбэрлэхэ ажалһаа нэгэ хүн сүлөөлэгдэжэ, жэлдэ 1000 түхэриг алмаха арга үшөө дахинаа олгогдобо гээшэ. Нүхэр Юрченкын һүүлшын хүдэлмэри гэбэл расколодно станогой бүхы конструкциие хубилгаа.

— Хэхэ ажал бии л даа. Түсэб, зорилгошье ехэ, — гэжэ Иван Александрович хөөрэнэ.

Л. КУДРЯШОВА.

АРАДАЙ УНИВЕРСИТЕДҮҮДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ХАРАЛГА

Арадай университедүүд политическэ болон үйлэдбэриин пропаганда олониитын дунда хэхэ, ажалшадай соёл болбосоролые дээшэлүүлхэ шухала аргануудай нэгэн болоно. Тэдэнэй тоо олон боложол байдаг: үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй эсэстэ орон дотор 10 шахуу мянган арадай университет бии байжа, тэдэндэ 2 миллион шахуу хүн һурадаг байһан юм.

1964 оной октябрьһаа 1965 оной апрель хүрэтэр арадай университедүүдэй бүхэсоюзна олониитын харалга үнгэргэхэ гэжэ «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэм „СССР-эй Культурын министерство, СССР-эй Дээдэ болон тусхай дунда һуралсалай министерство, ВЛКСМ-эй ЦК шиидхэһэн байна. Университедүүдэй хүдэлмэриин удхые, түхэл маяг болон онол аргануудые саашань һайжаруулха зорилгоор харалга эмхидхэгдэхэнь.

Арадай университедүүдэй бүхэсоюзна олониитын харалгын юрэнхы хүтэлбэриие эмхидхэлэйнь комитет бэелүүлхэ юм. Энэ комитедые «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин бодото гэшүүн Н. Н. Жуков-Вережников толгойлно. Харалгые нютаг нютагуудта хүтэлбэрилхын тулада харалгын районой, городой, областиин, хизаарай болон республикын комиссинууд олониитын хүсөөр байгуулагдаха.

Эрхим арадай университедүүдые эмхидхэлэй комитет дипломуудаар шагнаха. Нэгэдэхи шатын 65 диплом, хоёрдохи — 85, гурбадахи — 100 диплом тогтоогдоо. Харалгада хабаадагшадые урмашуулха, шагнаха бусад хэмжээнүүд мүн лэ хараалагданхай.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной октябриин 1.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ЮҺЭН ҺАРЫНГАА ТҮСЭБ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭБЭ

Москвагай областиин промышленностиин ажалшад шэнэ гайхамшагта илалта туйлаа. Социалис уялгануудаа дүүргэхэ зуураа, предприятинуудай коллективүүд продукци бүхы дээрэнь, мүн олон шухалын шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха юһэн һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид сентябриин 25-да түгэсхэһэн байна.

Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 9 һарын турша соо таван процентээр нэмэе, тэрэшэлэн ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, өөрын үные хямдаруулха даалгабари үлүүлэн дүүргэгдээ.

1964 онойнгоо социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада Москвагай областиин промышленна предприятинуудай коллективүүд шэнээр хүсэлэл оролдолго гаргажа байна.

(ТАСС).

ЗУУ МЯНГАН ТИРАЖТАЙГААР ХЭБЛЭН ГАРГАГДАБА

Москва. «Булад яажа хатуужааб» гэһэн Николай Островскиин мүнхэ романиие «Хүүгэдэй литература» гэжэ хэблэл зуу мянган тиражтайгаар барлан гаргаа.

Советскэ мэдээжэ журналист Михаил Кольцовой бэшэһэн «Эрэлхэг зориг» гэжэ очерк номой эхиндэ хэблэгдэнхэй. Үбшэн уран зохёолнодо ороһоныйнгоо һүүлээр очерк бэшэхэдээ, автор иимэ асуудал табина: энэ эрэлхэг зоригто хүн юугээр зоригжодог байгааб? Имагтал коллективтээ, партидаа, Эхэ орондоо, агуухэ барилгада хизаарлашагүй дуратай байһаараа, имагтал Эхэ орондоо ашатай туһатай байха эрмэлзэлгээрээ тэрэ зоригжодог байгаа.

Романай гушан жэлэй хуби заяанай ямар байһыень «Энэ ном, тэрэнэй герой хэр һонирхогдоноб» гэһэн нэрэтэйгээр номой түгэсхэлдэ толилогдоһон материалнуудые уншахадаа эдир залуушуул мэдэжэ абахал. Эдэ материалнууд үхэлгүй мүнхэ тус номой дайнай хүшэр хүндэ харгынуудаар гаража, ажаһуухадань, тэмсэхэдэнь, илалта туйлахадань хүнүүдтэ туһалдаг байгаа гэжэ гэршэлжэ үгэнэ. Уран зохёолшо-тэмсэлшын роман дэлхэйн 79 хэлэн дээрэ оршуулагдаа, хэдэн зуу дахин хэблэн гаргагдаа.

(ТАСС).

Литовско республикын промышленность жэл ерэхэ бүри хүгжэнэ. Промышленна шэнэ районууд, шэнэ город болон тосхонууд байгуулагдана. Оронойнь олон городуудта байрын гэрнүүд промышленна шэнэ аргаар баригдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Литовско ССР-эй ниислэл хото Вильнюсэй ажалшадай ажаһуудаг шэнэ районуудай нэгэн.

ТАСС-ай фотохронико.

...ГШАНАРАЙ ...Н ДҮРШЭЛ

Бодомжолжо үзэхэдэ...

...гты!, Шагнагты даа!» гэ-
... дуулдаба. Энээнтэй хамта
... гал унтараадхиба. Ханадам-
... тэнгэри, городой түхэл
... Мүшэд аниб, шабхаг
...үүр мэтээр гараhан hара
... hара тээшэ ракетэ даб-
...
...ты! Анхарагты даа!— гээд
... дикторнай хэлэhээр. Бум-
...йн нэгэдхэгдэмэл радио-
... байна. Шагнагты!—
... Түби хоорондын мэдэг-
...осо замбуулин түбидэ даб-
... манай Газар тээшэ шуу-
... (Диктор энэ мэдүү-
... хэлэнэ). Замбуулинай
... татасада оробо, тии-
... шэглэжэ ябана»—гээд
... секундын үнгэрэмсөөр му-
... хэлэбэ.
...ты даа, анхарагты даа!—
... минутын үнгэрэмсөөр
... хүнүүдэй анхарал та-
... радиоузел хэлэжэ
... нүхэдүүд! Түби хоо-
...осо манайда, hургуулиим-
... соо буугаа. Марсианин
... жолоодожо ерээ. Марс гэжэ
... ажаhуудаг хүниие бидэнэр
... угтаба ха юмбибди.
... бээ! Манайда марсианин
...ра-а-а!
... энэ үедэ зал руу Марсhаа
... ороожо ерэбэ. Үб улаан
..., резинэ костюм үмдэнхэй.
... юун гээшэб?
...стнуудай hайн заяатай
... гү,— гэжэ уншагшад
... болохо. Тиин энэнь зүйтэй-
... магад. Теэд энэмнай миин
... гээшэ гү?
...ришэн залуушуулай 6-да-
...улиин багша Митрофан Иг-
... Пальчиков энэ асуудалда
... харюу үгэнэ.

Хөөрэлдэhэн ярилдаhанай удаа марсианин тобшолол хэхэдээ, «хүбүүдүүд космонавтика hайн мэдэдэг байна, баярлабаб, тиигээд «гэртээ» таанарые уринаб» гэбэ. Энэмнай мүнөө дээрээ наадан-туршалта гээшэ лаб даа. Теэд яажа мэдэхэб даа. Мүнөөдэр энэ туршалга хэжэ байгшадай нэгэн—Митрофан Игнатьевичай хүмүүжүүлэгшэд үнэхөөрөө Марс түби руу ниидэхэ аалам, мэдэгдэнэгүйл... Ерээдүйн сагай эрхэ байдал харуулна аабза.

—Ухаалан зохёогшодые, ерээдүйн элдэб мэргэжэлтэдые, коммунизм байгуулагшадай манлайда дабшагшадые хүмүүжүүлхэ, техническэ мэргэжэлэй амта танюулха гээшэ манайл—физикын багшанарайл хэрэг ха юм,—гэжэ нүхэр Пальчиков хэлэбэ.

Нэрээшье удэшын 6-дахи hургуулида хэдыдэшье ерээ хадаа энэ багшын ажалда нэгэл шэнэ, hонин, хүнэй ухаагаа гүйлгэмөөр юумэ олохолта даа. Ямар нэгэн шэнэ прибор туршажа байха, үгышье hаа, шэнэ юумэ ухаалан зохёоhон гү, али шалгагша-машина (техникын hүүлшын hонин) hуралсалдаа хэрэглэдэг болонхой байха.

Физикын багша нүхэр Пальчиков хүдэлмэришэн залуушуулай 6-дахи hургуулида классhаа гадуур физикээр хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бодомжотойгоор ябуулжа байдаг. hүүлэй хоёр жэл соо илангаяа ехэ юумэн хэгдэнхэй—70 гаран приборнууд хэгдээ. Эдэнь физикын кабинедтэ түхеэрэлгэ болон үлэнги. Физикын кружогойхид физикын хоёр кабинет (нэгэниинь теплота, механикаар, нүгөөдэнь оптикоор, электричествээр, электротехникээр) түхеэржэ, электрын гэрэл оруулаа. Мүн лаборатори, радиоузел түхеэрэгдэнхэй.

Физикын кружок эмхидхэхэдээ, Митрофан Игнатьевич локомотиввагон заhабарилгын заводой коллективтэй нягта барисаатай байдаг юм. Физикын приборнуудые хэхэ талаар hурагшад хүдэлмэришэдтэй ажал тухай заводой «Локомотив» газетын хуудаhануудта уншанабди. Ажалайнгаа hүүлээр hурагшад хэрэгтэй болоhон детальнуудаа цехүүд соогоо хэдэг юм.

Жэл бүри hуралсалай жэлэй хоёрдохи хахадта hурагшадай техническэ зохёолой выставкэ эмхидхэгдэдэг. Тусхай үдэшэ эмхидхэжэ, выставкынгаа дүн гаргадаг, эрхим модельнүүд, приборнуудай түлөө hурагшад шан абадаг. Заводой инженернүүд, техникүүдые, цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые, залуушуулые имагта үдэшэнүүдтээ нүхэр Пальчиков заатагүй уридаг гуримтай.

Классhаа гадуур ябуулдаг хүдэлмэриие hонин, гүн гүнзэгы удхатай, сэдьхэл буляама болгоходо, hурагшад физикэдэ дурладаг, hайнаар hурахаhаа гадна hурагшад-хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин мэргэжэл дээшэлүүлдэг байна гэжэ тодоронхой. hурагшад бултадаа физикээр hайн hурана. Физико-техническэ кружогой гэшүүдэй hуралсалай дүн hайн: 19 hурагшадай 16-ниинь физикээр «4», «5» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр hуралсана. Эдэнэй 15-ниинь коммунис ажалай ударник болонхой. hуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй нюурта 10 hурагшад-хүдэлмэришэд үйлэдбэриингээ разряд дээшэлүүлээ. Энэ кружогой гэшүүд: В. Бакман, К. Бакуревич, В. Фефелов, И. Гмырь, А. Ваняркин hуралсажа байхадаа ухаалан зохёошно, уралан нарижуулагшад болоо. hурагшад Бакман, Фефелов, Гмырь гэгшэд уралан нарижуулгын гурба—гурбан дурадхал оруулаа. Энээниие нэбтэрүүлхэдэ ЛВРЗ-гэй залуу хүдэлмэришэдэй — 6-дахи hургуулиин hурагшадай ажалай бүтээсэ дээшэлээ. Иигэжэ физикын багша М. И. Пальчиковай ударидалга доро энэ hургуулида шэнэ ёhоной шэнжэ тэмдэгүүд—ажалдаа, hуралсалдаа коммунис ёhоор хандадаг гурим заншажа байна гэжэ тэмдэглээ.

Энэ hургуули дүүргэгшэд—кружогой гэшүүд байhан залуушуул техническэ мэргэжэл шэлэдэг болоо. Энэл hайн гээшэ. Жэшээнь, Ю. Сахаров индустриальна факультедтэ, Иван Красиков технологическа институтда hурадаг, Виктор Кащеев түмэр замай транспортын инженер болохо хүсэлэнтэй. Л. Жигарев, Ф. Яковлев, М. Никулин, Г. Гуманюк гэгшэд түмэр замай техникумэй студентнэр болонхой. «Марсhаа хүн ниидэжэ ерэбэ» гэhэн интермедиин автор Виктор Азятин Томскдо hуража байдаг, радиоэлектронико шудалдаг. Энэ hургуули дүүргэгшэд Е. Светлов, И. Бурмин техническэ дээдэ hургуулида орохоор бэлдэжэ байдаг. Физикэ, математика, техникэ шудалха хүсэл зоригтой болоhон hурагшадые тооложо барашагүй. Техническэ эрдэмэй амта танюулжа, бэрхэшээлтэй үүдыень нээжэ шадаhан багшанартаа —М. И. Пальчиков, мүн Е. К. Гусляков гэгшэдтэ эдэ hурагшад баясхалан хүргэдэг, хожомыншье хүргэхэ байhаниинь лабтай.

Саашадаа эдэ багшанар ямар түсэбтэй, зорилготой байна хаб? hурагшадтаяа хамта эдэ багшанар электронно-тоололгын машинын тон юрын модель, трамвайн хүдэлжэ байдаг модель хэхэ зорилготой. Үнөө юун бэ? Залуу ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай совет hургуулида байгуулха юм. Иигэбэл энэ hургуулида физикэ зааха хэрэг заводой үйлэдбэритэй, технологитой, коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байгаа заводой коллективэй ажабайдалтай үшөө нягта холбоотой болохонь лабтай.

А. БАТУЕВ,
багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай физикын кабинедые даагша.

МОСКВА. СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкын «Тоололго бодолгын техникэ» гэжэ павильон соо Армянай ССР-эй эрдэмтэдэй ухаалан зохёоhон «Раздан-2» гэжэ электронно тоололгын машина табигданхай. «Раздан-2» бусад нимэ түхэлэй олон машинануудта орходоо арба дахин бага hуури эзэлнэ. Тэрээндэ зорюута түхеэрэгдэhэн байра хэрэгтэй болодоггүй. Энэ машинаар угаа орёо нарин бодолгонуудые тон түргэнөөр, оройдоошье алдуугүйгөөр бодожо болохо байна. Энэ машинаар түмэр замай хүүргэ бариха тухайлалгануудые хэжэ, тайлбарилан хэлэбэл, шадабаритай мэргэжэлтэдэй бүхэли коллективэй хэхэ хүдэлмэриие дүүргэжэ болохо юм. Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениинүүдэй тоололгын центрнүүдтэ «Раздан-2» хэдэн зуун бүридхэлшэдэй, түсэблэгшэд болон диспетчернүүдэй хэхэ ажалые дүүргэжэ шадаха байна. Машинын сэн жэл тухай үе соо харуулагдаха. Зураг дээрэ: инженернүүд Р. Г. Пилоян, Р. В. Асатрян «Раздан-2» машиные тааруулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУЛТАНАЙ СЭДЬХЭЛ ДУУДАhАН СУРТАЛ

I Интернационалай 100 жэл

Хүн гээшэ үни урда сагhаа хойшо «газар дэлхэй юун дээрэ тогтожо байна гээшэб?» гэжэ hонирхон гайхадаг байгаа. Хүн зониие үни урданhаа хойшо гайхуулhан али бүхы асуудалнуудай эгээл хатуу хүндэнь энээхэн лэ таабаритайхан асуудал байhан байгаал даа.

Далайн дүрбэн томо абарга загаhад -- кит загаhад дэлхэйе тулажа байна гэhэн домог бии байгаа. Зарим үедэ заан, мэлхэйшье дэлхэйе дэндысэ үргэжэ байhан түүхэтэйл байха.

Теэд, мунхаг харанхы холын тэрэ үедэ хори мянган хүлэгэй нюрганда хүрьhэтэ дэлхэй тогтожо байна гэжэ хонгор талын буряад арадай өйлгодог байhанда ямар гайхал байлай? Алтан эбэртэй арбан хоёр мянган орын нюрганда дэлхэй үргэгдэжэ байна гэжэ яхад, эвенк арадуудай hанахые хэн хориглохо байгааб?

Теэд лэ хожомынь, илангаяа hүүлэй зуун жэл соо дэлхэй гээшэмнай ямаршье заан мэлхэйн нюрганда тогтожо байна бэшэ, хүдэлмэришэн ангиин хүдэр баатар нюрганда тогтожо байна гэжэ хүн зон ойлгожо эхилээ. Зүб даа, газар дэлхэй гээшэмнай, hанажа үзэхэдэ, хамаг түмэнэй халуун hайхан хани барисаан болоод, олон арадуудай омог hайхан үндэр найрамдал дээрэ баригдажа байна гэжэ энэ гайхалтай бүхэ таабариингаа бодото тайлбарые тон зүбөөр таажа шадаа ха юм.

Интернационалай, Коммунизмын мүнхэ hайхан заабари сурталые хүн түрэлтэнэй урда согсолон гаргажа үгэhэн Карл Маркс Фридрих Энгельс хоёрой эмхидхэhэн хүдэлмэришэдэй эхин түрүүшын найрамдалта бата Интернационалай тогтоhоор зуун жэл гүйсэбэ.

Хоёр хүнэй дундаа эбтэйхэн ябахада ехэ hайн. Хорин хүнэй дундаа үгээ ойлголсон нэгэдэхэдэ али зэргэ hайхан бэ!

Зүб лэ даа... Ганса хүн газарта хэбтэhэн бревно байраhаань хүдэлгэжэ шадахагүй. Зуун хүн зуун айлые гэр hуудалтайнь үргөөд хаанашье зөөлгэхэ жэшээтэй.

Мүнөө манай үедэ, Маркс, Энгельсэй «Бүхы дэлхэйн пролетаринар, нэгэдэгты!» гэhэн уряалаар газар бүриин хүдэлмэришэ болон таряаша анги нэгэдэжэ, урдаа байhан үнэн замаа хёрхоор хаража байна.

Манай арад зон Агуухэ Ленинэй бии болгон хүмүүжүүлhэн агуу ехэ Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро ябажа, табяад шахуу жэлэй хугасаа соо Коммунизмын агуу нангин Ордониие бодхожо, оройдонь хүргэхэеэ ябана.

Манай орон олон янзын яhатанhаа бүридэhэн. Мүнөө манай арадууд ондо ондоо хэлэн дээрэ дуугардаг, ондо ондоо түхэл янзын соёлтойшье hаа, табяад шахуу жэлдэ аха дүүгэй гуримаар ажаhуужа, ажал тэмсэлэй агуухэ илалтануудые туйлажа байна.

Манай агуухэ парти, хүндэтэ Ильич манай арад түмэниие анханhаа хойшо иимээр хүмүүжүүлээ. Хаа хаанахиhаа түрүүндэ Карл Марксын уряал, Интернационалай гүн суртал манай орон соо бодотооро бэелүүлэгдэжэ байна.

Дэлхэйн эхин түрүүшын космонавтнар, Советскэ Союзай эрхэтэд,ород нүхэд Гагарин, Титов, украинец нүхэр Попович болон бусадай дунда чуваш арадай хүбүүн Николаев космонавт энеэбхилэн зогсожо байха юм.

Манай Улаан-Үдэдэ Зүүн Сибириин Культурын институдта хэды олон үндэhэ яhатанай үхибүүд нэгэ эсэгэ эхын үхибүүдтэл hуралсажа байна гээшэб!

Энээниие гайхаха юумэ үгы.

Москвада дэлхэйдэ ори гансахан нэгэ университет байжа байха юм. Энэ хадаа Патрис Лумумбын нэрэмжэтэ Арадуудай хани барисаанай университет гээшэ. Энэ университедтэ дэлхэйн бүхы оронуудhаа ерэhэн хүүгэд, басагад hуралсажа байна гэхэдэ болоно.

Энэ хадаа манай орон соо Н. С. Хрущевой дурадхалаар болон оролдолгоор тогтоогдоhон дэлхэйн эгээл олон үндэhэ яhатанай, янза бүриин шэг шарай, хэлэ хүгжэм эблэрүүлэн нэгэдүүлhэн Коммунизмын үеын түрүүшын университет гээшэ гэжэл хараха ёhотойбди.

Манай энэ университет дүүргэhэн залуушуул орон нютагтаа, арад зондоо гансахан лэ hураха эрдэмээ абажа ошохо бэшэл. Эндэ hурагшад бултадаа нютаг ороноо бусажа, дэлхэйн алишье хизаар зүгтэ тарахадаа гүрэл түхэмдөө, айл аймагтаа нэн түрүүндэ манай Советскэ арадай эбтэй энхэ ажабайдал тухай, манай арадай агуухэ амжалта тухай хөөрэжэ ошохо ха юм.

Энэ хамагые нюдөөрөө хаража, манай агаараар амилжа, манай арадай дунда хэдэн жэлдэ байhан өөрынь хүбүүд, басагадай намдуу аалихан хөөрөөе, хоротой харатай хүнүүдэй зүгhөө манай илалта доройтуулжа хэлэhэн ямаршье шанга үгэнүүд, рупорнууд энэ хөөрөөе булижа шадахагүйл.

Амгалан энхэ жэлнүүдэй амжалта түгэлдэр ажалдашье, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэhэн тэмсэлэй жэлнүүдтэшье олон яhатад нэгэ зорилго урдаа хаража, нангин улаан туг доро тэмсэжэ илаhан байха.

Эхэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үедэ эрхэ сүлөөгэй түлөө бүхы арадуудай эрхим hайхан хүбүүд, басагад шэн габьяа харуулан унаhан байха.

Аха дүүгэй шарил хүүрнүүд манай орон соо болон Болгари, Венгри, Румыни, Польшо, Югослави, Франци болон бусад гүрэнүүдэй газар дээгүүр тоо томшогүй олон.

Граждан дайнай үедэ манай республикын газар дайдаар интернациональна бригаданууд дайлалдажа гараhан. Манай Улаан-Үдэ нийслэлдэхи Соведүүдэй Байшангай урдахи шулуун багана хүшөө абаад үзэебди. Коммунизмын түлөө тэмсэжэ унаhанород, буряад, монгол нүхэдтэ зорюулагдажа бодхоогдоhон шарил хүшөө байна ха юм.

Агуухэ Маркс, Энгельс, Ленин багшанарай ашата hайхан заабарине бодото үнэн хэрэгээрээ бэелүүлжэ байhандаа омогорхонобди. Манай энэ баяр омогорхолhоо үлүү үндэр, үлүү арюун омогорхол хаанашье байхагүй.

Интернационалай, Коммунизмын үзэл суртал гансал үзэл суртал байжа байхаяа үни болёо, нилээд олон гүрэндэ бодото бэеэрээ олон миллион арадуудаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ Коммунизмын эгээл шунахай, муухай дайсадшье сүм гүйсэд ойлгоно. Тэдэнэр ойлгохо бүреэ уур сухалаар орьёлжо, Коммунизмын агуухэ алхам удааруулхаяа оролдоно.

Бүхы дэлхэйн интернационалистнар, коммунистнар, коммунистнар бэшэншье hаа, коммунизмын суртал дагагшад улам бүри hэргэг hонороор тэмсэхэ, нангин зэргээ улам бэхилхэ ёhотой.

Хатуу хүндэ үедэ ажаhуужа, коммунизмын агуу нангин ордоной шулуун бүхэниис,этаж дабхар бүхэнэйе дайн байлдаатайгаар бодхооhон бидэнэртэ, элинсэг хулинсагтаа коммунизмын ерээдүй үетэн атаархаха, мүнөөдэрэй газетэ болон али бүхы саарhа документнүүдые он жэлэй ошохо тудам улам улам hонирхон шудалхал байха.

Манай үеын интернационалистнар, коммунистнар болон бүхы ажалшадай шэн габьяата тэмсэл илалтаар манай аша гушанар hонирхон баясаха, гайхахашье байха.

Агуухэ Марксын,
Ашата сэсэн Ленинэй
Заажа, харуулжа үгэhэн
Жаргалан hайхан замаарнь,
Газар дэлхэйн, үнэншэ
Габьяа солото аха дүүнэр
Улаан тугаа хиидхүүлэн,
Урагшаа зорин алхалнад!
Нарата hайхан Коммунизмын
Нангин тэрэ Ордон —
Үльгэр түүхэдэ огто бэшэ,
Үнэн бата байдал дээр,
Агаарта бэшэ, газар дээр —
Аржижа тодоор харагданхай!
Үндэhэ яhата арадуудай
Үдыень татажа, Коммунизмдаа
Орохо түүхэтэ үдэрые
Олоной тэмсэлээр ойртуулаа!

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Б. БАЗАРОН

Баригшадта

...най нютагай
...арай гоёожо,
...нтан томо
...нүүд тобойшо,
...дэн бүгэдын
...гшээр бодохые
...раагүй хүн
...лана ябахаб.
...эр бүхэндэ
...амал материал
...эр дээгүүр
...жал байдаг.
...hэн кранууд
...бхин абаад,
...өө саагуур
...лад үгэдэг,
...ошог гү, таабаринь,
...доод туршыг,
...ды хүсэтэй
Техникын ашаа.
...орно гү, амжалтань.
...олоод үзыт,
...мэ эбтэй
...лектив хаяа.
...лгаша-басагад
...ндаа хүхюутэй,
...рай үдэртэ
...тадаа уряалтай.
...хоной үйлсэ
...гүй сэбэр.
Шэнэ барилгын
...рын үнэр...
Мүнөөдэр —
hайндэр,
...гэрэй —
hайндэр!

ГОРОДОЙХИД—ХҮДӨӨГЭЙХИНДӨӨ

РЕПОРТАЖ

Коммунистическэ үйлсэ. Оёдолой «Победа» комбинадай хоёрдохи ателье. Тэндэ энэ үнгэрөөшэ субботын үдэр ороходомнай, юрын үдэрэйхиhөө ондоохоноор үзэгдэбэ.

— Бэшүүрэй совхоз гү? Рабочкомой түрүүлэгшэ хэрэгтэй hэн.. Амар сайн. Танай захилаар мэнэ гэhээр лэ ошохоёо байнабди,— гээд дурсагдаhан ателье даагша Глафира Андреевна Ротякова хонходобо. Тиихэдээ зүбшөөhэн харюу абаа юм гү даа, hөөл баяртай хүхюун болоодхино. hүүлээринь энжэ бэлэгээ бэлдэжэ, эйшэлжэ ошохоёо байhан мэтэ hандагай hүүхэ табилган болоно.

— Тэрэ лапсантай ноohон бүдөө, платиин торго хэхэеэ бү мартаарай,— гээд нүхэр Ротякова эсхэгшэ нүхэр Смирных гэгшэдэ хандана.

— Үгы, тэрээниие хээд байналби,— гэhэн харюу дуулдана.

Теэд эдэнэр хайшаа, хэнэйдэ иимэ яаралтайгаар зорёо гэхэбибди? Бэшүүрэй тарялшадта. Тэдэнэр үдэр бүри шахуу полевой стан дээгүүр аяншалдаг гуримтай болонхой. Мүнөө суббото, амаралтын үдэр хоёрто hэтэ ябажа ерэхэ түсэбтэй... Зай, тиигээд лэ тэдэнэй машинадаа hуужа мордоходонь үдэшэлсэбэбди.

— Захил олоор асаржа ерэгты, оёхые одоол оёно гээзэбди,— гээд хэншьеб нүхэдэйнгөө хойноhоонь юроohэн маягтайгаар дуугаржа, даллаhаар гээгдэнэ.

Дурсагдаhан ательейн хүдэлмэрилэгшэд гансал хотынхидые хангаад hуудаггүй, харин хүдөө нютагайхидай хэрэглэмжые хангалсахын хойноhоо ехэтэ оролдолог гээшэ ха. Тэдэнэр тарилга, үбhэ хуряалгын үедэ Баргажанай ажалшадта оло дахин ошоо, Түрхэ, Горячинск, Гремячинскаарш ябаа.

Таряа хуряалгын эхинhээр тад шэнэ график табижа, Ивалгын, Тарбагатайн хүдэлмэришэдые, колхознигудые хангаа.

Тиихэдээ платье, платье-костюм, эрэшүүлэй самса гэхэ мэтэнүүдые олоор оёжо үгөө. Хэhэн хүдэлмэринь яhала муу бэшээр сэгнэгдэнэ. Дурадхал hанамжануудай дэбтэр иража үзэхэдэмнай, гомодол тухай бэшэhэн нэгэшье зүйл олдобогүй. Харин баяр баясхалангаа олохон хүнүүд, тэрэ тоодо тарялшад малшад мэдүүлhэн байба. «Эгээл түлэг таряа хуряалгын үедэ костюм оёхые захиhан байгаабди. Теэд эсхэгшэ Смирных, оёдолшо Якимова гэгшэдэй оролдолгоор яhалашье hайнаар бүтээгдээл даа. Эндэмни ерэжэ, дахин хэмжэжэшье үзөөд hэн. Холодоо иишэмнай ерэжэ байтыт. Үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб»,— гэжэ Мухар-Шэбэрэй «8 Марта» колхозой комбайнер нүхэр Федотов бэшэнэ. Тарялшадай үмэнэhөө орохон бусадшье иимэрхүү тэмдэглэлнүүд олохон байна. Энэнь ательейн коллективэй оролдолтые яhала гэршэлжэ үгэнэ ха юм.

— Иигээд Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин ажахынуудые шефтээ абаха хүсэлэнтэйбди. Тиихэдээ тарялшадые болон малшадые хангалсахабди. Абан шадалаараа оролдохол байхабди,—гэжэ нүхэр Ротяковагай хэлэhэниинь hанагдана.

Иимэ зориг үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлөө hаа, тэдэнэй саашадаашье хүн зоноо баясуулха, өөhэдөөшье сэдьхэлээ ханаха байhаниинь хэлсээнгүй.

Р. ХАЛЗАНОВ.

Москвагай Горькиин нэрэмжэтэ үйлсэдэхи Н. Островскиин музей-...ра соо эдэ үдэрнүүдтэ хүн зон олоороо ороо. Эндэ уран зохёолшо ... hайнгаа hүүлшын hарануудые үнгэргэhэн юм. Олон ушарта ...урснууд болоходо Н. Островскиин ами наhан, зохёолнууд ту... тэрэнэй hамган Раиса Профирьевна Островская хөөрэжэ үгэдэг. Зураг дээрэ: «Булад яажа хатуужааб» гэжэ романиие бэшэлгэдэ ...гдаhан музейн бүлэгтэй Р. П. Островская ороhон хүнүүдые ...уулжа байна. (АПН).

БУЛАД ИИГЭЖЭЛ ХАТУУЖАНАЛ

ТЭРЭ 1921 оной январьда манайда ерээ hэн. Ташарайгүйхэн бэетэй, елэн харахан үhэтэй хүбүүн бэлэй. Николай гэжэ нэрэтэй hэн. Иигэжэ тэрэ арбан долоодохи комсомолец боложо, заводто хүдэлхэеэ ороhон юм. Түрүүшээр хэншье тэрээндэ анхаралаа балай хандуулаагүй. Юундэб гэхэдэ, тиихэдэ заводто гэжэ гү, али, тобшолон хэлэхэдэ, Баруун-урдахи түмэр замай Киевэй главна мастерскойдо эдир хүбүүд олоороо хүдэлхэеэ ородог байгаа. Зүгөөр хэдэхэн үдэрэй үнгэрхэдэ, заводой бүхы хүдэлмэришэд тэрэниие таниха, мэдэхэ болонхой байбад. Энэ ушарhаал иимэ юумэ болоо...

Киевэй улад зон үлэсхэлэн хооhон байдалда ороод, үлдэжэ дараража байба. Дабhан, талха тарияншье гэжэ байгаагүй. Саахар тухай бодомжолhонойшье үлүү hэн. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые ондоо тээhээ асарха арга hалашанхай. Түлишэгүй дээрэhээ паровозууд рельсдээ няалдашаhан юумэдэл зогсожо байгаа.

Хүдэлмэришэд митингдэ суглар-ба. Бултадаа нэгэл юумэн тухай хэлэнэд: «Транспортда түлеэн хэрэгтэй». Заводой орщондо ургажа байhан дуб тужа дууhан шахуу тайрагдаа...

Коля ендэртэ гаража:

— Энэмнай иимэ хүндэ хүчнэр байдалhаа гараха арга бэшэ. Боярска болон Мотовиловска ой ошохо хэрэгтэй. Тэндэ түлишэ бэлдэжэ болоно. Дайшалхы отрядуудые байгуулхые дурадханаб. Намайе түрүүлэн бэшэхыетнай гуйнаб,—гэбэ.

Хойшодоо Островский «Булад яажа хатуужааб» гэжэ суута ном соогоо ойдо хэhэн энэ хүндэ хүшэр хүдэлмэри тухайгаа гоёор найруулан бэшэhэн байха юм. Тэсэшэгүй хүндэ хүшэр байгаа. Ударнигууд хэдэхэн монсогор нарhан сусал тон лэ ехэ шагнал мэтээр абаба—эдээгээр пеэшэнгээ түлижэ, гэр байраяа дулаасуулан, түрэлхидэйнгөө бээрэе гаргажа шадаха байба. Тиигэжэ бидэ транспортда түлишэ бэлдээ hэмди.

ЗАВОД ҮНГЭ ШАРАЙГАА ХУБИЛГАНА

ОН ЖЭЛНҮҮД үнгэрбэ. Манай Эхэ ороной арадай ажахы hэргээн байгуулагдаба. Киев түхэл шарайгаа хубилган, болбосон түхэлтэй боложо. Манай мастерскойнуудшье хубилаа hэн. Тэдэ завод гэжэ нэрлэгдэдэг болобо. Модоор баригдаhан хуушан цехүүдэй орондо хирпиисэhээ бүтээгдэлэн шэнэ цехүүд урган бодобо. Үнгэ бүриин сэсэгүүдые, модо hөөгүүдые тарижа hуулгабабди. Субботнигуудта, воскреснигуудта эдэ бүгэдэ хэгдээ, харин ажалай үдэрнүүдтэ вагонуудые заhабарилдаг hэмди. Ажал хэрэгнай яhала hайн лэ ябажа байгаа. Гэбэншье...

1941 оной июниин 22-то дайн эхилбэ. Хархис шунахай дайсанда эсэргүүсэн дайлалдажа ябаhан дээрэhээ эзэмдэлгын үедэ эндэ юуншье болоhыень харааагүйб. Зүгөөр фашис этэгээдүүдэй заводые үнэhэн тоборог болгожорхиhыень мэдэнэб. Бүхы юумэ шэнээр эхилхэ хэрэгтэй байгаа. Тиин субботнигууд, воскреснигууд дахинаа хэгдэжэ эхилбэ. Түмэр-бетоноор асари томо цехүүдые бодхообобди, модо hөөгүүдые болон сэсэгүүдые дахинаа hуулгабабди. Үдэр, hүни илгадгүй ажаллан, завод байгуулагдаба! Саад сэсэрлигтэл адли завод. Мүнөө тэрэ үргэдэн ургана: нэмэлтэ цехүүд баригдана, шэб шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоно...

НАЙМАН КОРЧАГИНТАН

ЗАВОДТО тэдэнэр оройдоол найман хүн байгаа. Яахадаа иимэ үсөөн юм?Харюуньшье эгээлэй юрын — Корчагинай нэрэ эрхимүүдтэ үгтэнэ бшуу. Хэрбээ хүбүүд түсэбөө саг үргэлжэдөө үлүүлэн дүүргэдэг, заводой ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, гээгдэжэ ябагшадта туhалдаг, hуралсадаг байгаа hаа, тэдэнэр корчагинтанай нэрэдэ хүртэжэ шадахал.

Мүнөө манай орон дотор арадай ажахыда хими нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ горитой ехэ анхарал хандуулагдана. Корчагинтан түрүүшүүлэй тоодо орожо, энээниие ойлгоhон байха юм.

«Химиин залуушуулай жаса байгуулая»— вагонно цехэй Николай Кияницын бригада областиингоо эдир залуу ажалшадта иимэ уряатайгаар хандаба. Бүхы Корчагинтан тус уряае дэмжэбэ. Имагтал нэгэ замаар — арьбалалта хэлгээр манай заводто иимэ жаса байгуулжа болоно. Бүхы юумэн арьбалагдадаг байгаа: ниитын конструкторска бюрогой дурадхалаар үнгэтэ металлнууд пластмассаар hэлгэгдэбэ, айхабтар үнэтэй декстриновэ болон казеиновэ сабуунуудай орондо главна технологой таhагта хүдэлдэг залуушуулай зохёон гаргаhан үнэгүй зүйлнүүд ашаглагдажа эхилбэ, хуушан детальнууд hэльбэн шэнэдхэгдэбэ, элдэб будаг, шэрэ болон резинэнүүдые арьбалалтатайгаар ашаглаха арга олгуулагдаба. Иигэжэ химиин жаса байгуулагдаба. Мүнөө уралан нарижуулгануудhаа ороhон зөөри зөөшэнүүд тэрээндэ ороно.

Заводто машинна цех бии. Тэрэ залуушуулай гараар байгуулагданхай. Мүнөө тэндэ гол түлэб залуушуул хүдэлнэ. Цехэй начальник Юрий Алтухов 28-тай юм. Комсомолшууд зууршалжа, тэрээниие энэ тушаалда дэбжүүлээ. Цехэй ажал хүдэлмэри тухай ехэ юумэ хөөрэжэ болоно, гэбэшье би имагтал нэгэ юумэн тушаа хэлэхые хүсэнэб. Цехэй «корчагинтан» гэжэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байhан тухай хэлэхэдэ эли боложо үгэхэл.

БЭЕЛЬЭН ХҮСЭЛ БОДОЛ

hАРА үдэрыень тон hайса hананагүйб. Юрэдөөл, 7—8 жэлэй урда тээ энэ ушар болоо hэн. Түбшэн дарүү зантай хүбүүн Юра Бескровный заводто хүдэлхэеэ ороо бэлэй. Эрхим бэрхэ хүдэлмэришэн болохые тэрэ хүсэдэг hэн. Түрүүшээр элдэб ажалда хүдэлөө. Хаанашье хүдэлхэдөө, Юра оролдосотой нэтэрүү хүн байhанаа харуулжа, олоной магтаал hайшаалда хүртэхэ. Үдэртөө ажаллаад, харин үдэшэндөө hургуулида hураха. Уданшьегүй разряд абажа, гальванщик болобо. Томоотой, бодолтой хүбүүн олондо хүндэтэй болоо hэн. Тиин тэрээниие бригадираар hунгабад.

Нэгэтэ бригадынь бүхы гэшүүд сугларжа, шухала асуудал шиидхэбэд: «Муугаар хүдэлнэбди, ажалайнгаа саг алмаагүйбди: тамхи таталтан, hаталга hамнылгануу... Теэд ехэ мүнгэ түлэнэл, нормоёо шэнээр хаража үзэхэ хэрэгтэй».

Теэд дээшэлүүлэгдэhэн нормо абаашье hаа, бригада тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргээ hэн. Заводтоо алдар сууда гараба. Харин Юра ажаллаха зуураа, hуралсалаа үргэлжэлүүлээ. (Эндэ хүдэлдэг залуушуулай хахадhаа олонхинь hуралсана). hургуулиа, удаань институт дүүргэбэ. Мүнөө тэрэ 26-тай. Цехэй начальнигай орлогшоор хүдэлнэ. Юрий үшөө нэгэ хүсэл бодолтой. Тэрэ хани нүхэд тухайгаа фильм зохёон байгуулхые бодомжолно. Киноаппарат худалдажа абаад, буулгажа hуража байна. Удха түгэлдэр фильм буулгаха байhаниинь дамжаггүй.

Заатагүй буулгаха. Заводто Николай Островскиин байгуулhан ёhо заншалнуудые нангинаар сахижа ябагшад тухай фильм.

Зол жаргал тухай хүсэл бодолоо эстафетэ мэтээр тэдэнэртэ дамжуулан үгэhэн хүниие заводой хүбүүд зүрхэндөө дүтөөр hанажа ябадаг юм. Мүнөө заводой хашаа соо Островскиин хүшөө бодхоогдожо байна. Комсомолшууд өөhэдынгөө хүсөөр тэрэниие бодхооно. Зүгөөр эрхим ажалынь тэрээндэ эгээл лэ hайн бэлэг болохо юм. Имагтал ажал дээрэ хатуужал абажа болоно гэжэ ойлгон, хүбүүд эршэмтэйгээр, үсэд нэтэрүүгээр ажаллана.

Михаил СКВОРЦОВ,
пенсионер, Киевэй Январиин восстаниин нэрэмжэтэ заводой урдын хүдэлмэришэн.
(АПН).

ЕРЭЭДҮЙН КОСМОНАВТНУУД

Москвагай арбан нэгэн хүбүүд, табан басагад ниислэлэй спортивна аэродром шадархи лагерьта үнгэрөөшэ нажартаа амарһан. Тэдэнэр эдир космонавтнуудай клубай гэшүүд юм. Хахад жэлэй урда Москвагай түб дунда тэдэнэй клуб иигэжэ эмхидхэгдэһэн түүхэтэй. Нэгэтэ, февралиин нэгэ үглөөгүүр, Горькиин үйлсэдэхи зэргэлээ байшангууд болон һургуулинуудай подъезднүүдтэ ниимэ бэшэгтэй соносхол наагаатай байба: «Горькиин нэрэмжэтэ үйлсын юһэдэхи номерой байшан соо эдир космонавтнуудай һургуули нээгдэхэнь. Энэ һургуулида арбан гурба — арбан зургаа наһанай хүбүүд, басагад абтаха. Һургуулиин начальник Георгий Пожаровта мэдүүлгэнүүдээ бариха-да болохо».

Урда тээнь парашют туршажа үзэдэг мэргэжэлтэй ябаһан, хэдэн зуугаад дахин самолёдһоо һүрэһэн Георгий Пожаров мүнөө пенсидэ гараад, сулөөтэй сагтаа шадаха мэдэхэ юумэеэ хүүгэдтэй хубаалдаха гэжэ шиидэһэн байгаа. Олон зоной замбуулинаар аяншалха зам гансал самолёдой кабина соогуур бэшэ, мүн спортивна парашютна клубууд соогуур гараха байха гэжэ Валентина Терешковагай ниидэһэнэй һүүлээр һанадаг болонхой. Эгээл тиихэдэ эдир космонавтнуудай һургуули нээхэ гэжэ бодомжолоо бшуу. Хүсэл бодолынь хүсэлдэн, клуб эмхидхэгдээ бэлэй.

Энээнэй урда тээ эндэхи үхибүүд футбол намнаһаар, өөһэдынгөө бүтээһэн ракетануудые дээшэнь табиһаар сагаа үнгэргэдэг байгаа. Тэд табиһан ракетануудынь табадахи гү, али зургаадахи дабхарта хүрөөд буудаг, үгышье һаа — талаан буруулбал, сонхо тэһэ сохижорхёод, тэндэ байрлагшадай уур хүргэдэг байһан гэхэ.

Нэгэ байшангай доодо дабхарай ээзгүй таһалгые клубайнгаа хүдэлмэридэ хэрэглэхыень тэндэхи районно Соведэй домуправлени үгэһэн юм. Тиигэжэ тэрэ байра заһабарилагдан, шэрдэгдээ һэн. Г. Пожаров хүбүүдтэеэ городой залуушуулай, спортын бүлгэмүүдэй туһаламжаар шэнэ клубтаа хэрэглэхэ парашюдуудые, автомобильна элдэб хэрэгсэлнүүдые — схемэ, чертеж, дэбтэр олоһон; радиостанци, фото ба кинолаборатори бариһан байгаа.

Тэндэ дүтэ ажаһуудаг, Союз соогоо мэдээжэ мотогонщигуудай нэгэн Василий Трофимов хүбүүдтэ мотороллер, автомашина жолоодолгые заахаяа ерээ. Клубай гэшүүд хэдэн мотоцикл, уридаанай автомобиль суглуулжа, хүл дээрэнь табяа һэн.

Долоон хүнһөө бүридэһэн соведые һунгаад, нүхэр Пожаров тэрэ соведэй гэшүүн боложо оронхой. Соведэй түрүүлэгшэ Гена Брюков ерээдүйн космонавт гэхээршье бэшэ, нюдэндөө шэл зүүнхэй. Тиигэбэшье үхибүүд соогоо аха захань — арбан зургаа наһатай юм. Нюдэнэйнь шэл тэрээниие бүри томоотой янзын болгоно. Гена мүн ханын газетын ахалагша редакторай уялгатай. Һургуулида үзэдэг бүхы предмедүүдһээ түүхэ физикэ хоёрто үлүүсэ дуратай, совет композиторнуудай хүхюун соггой дуунуудые ходо шагнадаг. Мүнөөдөө Гена композиторнуудай дундаһаа хэнииеньшье онсолон илгаруулнагүй. «Сэдьхэл зүрхэ баясуулмаар лэ һаа дуун зохил» гэжэ хэлэдэг.

Хүүгэд арбан дүрбэтэй Лена Малеевае клубайнгаа бэшээшээр һунганхай. Тэрэнь мүн лэ энэ байшан соо байратай, наймадахи класста һурадаг. «Үхибүүд, томошуулда туһалыт!» гэһэн уряатайгаар хашаа соонь дэлгэрһэн хүдэлөөндэ хабаадалсана. Мартдэ һэн хаш. саһан хадаханууд дээрэһээ һолжоржо байһан хүршэнэрэйнгөө үхибүүдые харууһалжа ябатараа, энэ клубай үүдэндэ хүрэжэ ерэһэн юм.

— Космонавт эхэнэр ерэлэй, — гэлдэн, иишэ ерэһэн хүбүүд хашхаралдаба. Харин мүнөө арбан найман басагад тус клубтэ ерэдэг болонхой.

Лена соведэйнгөө зүблөөн тухай клубай үдэр бүриин ажал хэрэг тухай бэшэжэ байдаг. Космонавтнуудай ниидэлгын бэлэдхэл хайшан гээд хэдэг тухай хөөрэжэ үгэхыень табадахи космонавт Валерий Быковскиие клубай совет өөһэдтөө уриха һанаатай. Космонавтика тушаа бэшэгдэһэн юумэ бүгэдые уншанхай. Эдэнэр бүлтэ космонавт болохогүйшье һаа, харин тус тустаа юрэ бусын үндэрһөө Газар дайдаяа хараха гү, али ондоо планетэнүүд тээшэ ниидэхээр зэһэжэ байдаг.

Мүнөө дээрээ клубай гэшүүд городой стадион ошожо, парашютна арангаһаа һүрэхэдөө, бэеэ барижа, парашют залан буужа һуранад. Хүүгэдэй олонхидынь 25—30 дахин һүрэжэ бүунхай. Түрүүшээр зарим нэгэ эжынэр айдаг, «бэеэ гэмтээжэ болохош!» гэжэ үхибүүдээ хоридог байһан. Харин мүнөө болоходо, хүүгэдшье, эхэ эсэгэнэршье парашюдаар һүрэлгэдэ дадаанхай, энээниие юрын юумэндэ тоолодог юм.

Гэбэшье клубай гэшүүд самолёдһоо парашюдаар һүрэжэ эхилээд хүлеэхэ болоно бшуу. Юундэб гэхэдэ, Советскэ Союзда арбан найма наһа хүрэһэн лэ хүнүүдэй һүрэжэ буулга зүбшөөгдэдэг.

Хахад һара бүхэндэ ханын газета гарадаг. Тэндэ хүн бүхэн һанажа ябаһан юумэеэ бэшэдэг гээшэ. Мүнөө клубтамнай «эгээн һайн эмблемын түлөө» гэһэн конкурс соносхогдонхой. Нүкэр Пожаров улаан шэрээр шэрдэгдэһэн самолет үүдэнэй урда табихаар бэлдэнэ.

— Мүнөө дээрээ энэ самолет манай эмблемэ, уряа болоод байг лэ! Зүгөөр манай клубта зар тунхаг хэрэггүй. Эндэ 120 үхибүүд хабаадалсана. Байра багатай дээрэһээ шэнэ гэшүүдые абанагүйбди, — гэнэ.

Клубай гэшүүдэй олонхинь зундаа дачада гарадаг, ондоо городуудта байһан түрэлхидтөө ошодог, Хара далайн эрьеэр ябажа амардаг юм. Оройдоол арбан зургаахан шамбайшуул Георгий Пожаровтаяа суггаа Москвагай оршондохи лагерьта хорин үдэрөөр байхаяа мордобод. Тэндэ спортын аэродром дээрэ спортсмен-парашютистнарай һорёон урилдаанда бэлдэхэдээ шухала юумэнүүдые тэдэ хэрэглэдэг.

Үглөөгүүр, долоо гушада ёһотойл космонавтнууд мэтээр бодожо, зарядка хэжэрхёод, горхондо шунгахаяа гүйлдэдэг, үглөөнэй эдеэ баридаг, нэгэ бага амараад, хашээлээ ахилхадаа, парашюдуудые эмхилэн хурядаг, моор дээрэ эрьелдэдэг, хиидэ урбалдан дэбхэрэлдэдэг, тиин харгы болон зүгөө оложо һурадаг байгаа.

Лагерьта хорин үдэр байһанайнгаа удаа баһал тиимэ космонавтнуудай клубһаа уряал абажа, Ленинград ошоо бэлэй.

(АПН).

АЛАС ДУРНА ЗҮГЭЙ ҺОНИН

ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАД

ХАБАРОВСК. Эдэ үдэрнүүдтэ городой ажалшад Японой түб — Токиодо үнгэргэгдэхэеэ байгаа олимпиин наадана мүрысөөндэ хабаадагшадые угтажа байна. Городой Ленинэй нэрэмжэтэ болон «Динамо» стадионууд хэзээ хэзээнэйхиһээ гоёор шэмэглэгдэнхэй. Холын хүндэтэ айлшад — манай гүрэнэй болоод бусадшье оронуудай спортсменүүд эндэ тогтожо, бэлэдхэлэй һорёонуудые үнгэргэнэ.

Һаяхан, манай хүршэ Монгол Арадай Республикын барилдаашад, хүнгэн атледүүд, велосипедистнэр болон гимнастнар ерэбэ. Энэ гүрэнэй команда 21 хүнһөө бүридэнэ. Монголой мэдээжэ барилдаашад-бүхэшүүл нүхэд Мунхэбат, Сэрээтэр, Сүхбаатор гэгшэд эрхим һайн бэлэдхэлтэй. Тэдэнэр эндэ хэдэн үдэр амараад, саашаа мордохо зорилготой.

Мүн эндэ манай гүрэнэй хүнгэн атледүүд бэлэдхэлэй һорёонуудые үнгэргэхэ зуураа, сат үргэлжэ городой ниитын түлөөлэгшэдтэй һонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэнэ.

Хабаровск городой Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэт[…] талмай дээрэ 248 хүнэй һууритай шэнэ гостиница бар[…] байнхай. «Центральная» гэжэ нэрэтэй болоһон тус гостин[…] Токиодо нээгдэхэ олимпиин наадада ошожо ябаһан Сов[…] Союзай командын гэшүүд түрүүшын айлшад боложо бууха[…] леэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ талмай, баригдажа байһан «Центральная» гостиница харуулагдана.

ТАСС-ай фотохрон[…]

6000 ИНЖЕНЕРНҮҮД

АЛАС ДУРНА зүгтэхи дээдэ һургуулинуудай нэгэн — түмэр замай транспортын Хабаровскдахи инженернэ институт байгуулагдаһаар 25 жэл болобо. Энэ үе соо тус институдые 6000 хүн дүүргэжэ, инженер мэргэжэлтэй болоһон байна. Тэдэнэй олонхидынь Зүүн-Сибириин, Байгал шадарай болоод Алас Дурна зүгэй түмэр замай хартыда ажалладаг юм.

Октябриин хахадаар институдта научно-техническэ конференци үнгэргэгдэхэнь. Тус конференцидэ ороноймнай 10 мэдээжэ эрдэмтэд болоод тус институдые урдань дүүргэһэн 25 инженернүүд айлшад боложо хабаадаха байна. Мүнөө эндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байнхай.

АЛТА МАЛТАГШАДАЙ АМЖАЛТА

СОФИИСК. Эндэхи алта малтагшад Хинган уулын хаяатаар, хэсүү уларилтай газар нютагуудаар ажалладаг юм. Тиигэбэшье, һүүлэй үедэ ехэ амжалтануудые түйлажа шадаа. Тэдэнэр аяар холын Магаданай, Чикоткын, Колымагай алта малтагшадай уряалаар социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. 9 һарынгаа үйлэдбэриин даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Түйлаһан амжалтаяа арьбадхахын зорилгоор шэнэ уялгануудые абаба. Тиигэжэ тэдэнэр ерэхэ жэлдэ алта малталгаяа хоёр дахин дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ.

ХИЛЫН СААНА ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

КОМСОМОЛЬСК-НА-АМУРЕ. Подьемно-транспортна тухеэрэлгэнүүдые бүтээдэг заводой коллектив һүүлэй үедэ тон харюусалгатай, хүндэтэй захяануудые бэелүүлжэ эхилээ. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэхид Венгри болон Чехословаки, Афганистан болон Инди гэхэ мэтэ оронуудта эрхим шанартай, шэнэ тухеэрэлгэнүүдтэй оньһото крануудта захил абаад, бүтээнэ, тэдэнээ эльгээнэ. Һаяхан тус заводойхид хилын саанахи үшөө нэгэ шухала захяа дүүргэбэ. Амарай сууга слесарь-хабсаргагша Иван Глотовой даадаг бригадынхид 22 метр ута оньһото кран болзорһоонь урид гүйсэдхэжэ, Арабай Нэгэдэмэл Республикада ябуулба. Тэрэнь Асуанай ехэ барилгада хэрэглэгдэхэ юм.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

ДЖИГДА. Энэмнай «Путь к коммунизму» колхозой түб жэлһээ жэл бүри ургажа байһан тосхон болоно. Эндэ илангаа һүүлэй хоёр жэлэй туршада барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуул[…] байнхай. Гансахан мүнө[…] хамтын 18 гэр бодхоо[…] ашаглалгада угтоо. Жэлэй […]тэр, гобшолходо, ноябриин […] дэртэ үшөө хэдэн гэр бари[…] байна. Шэнэ гэрнүүдтэ а[…] түрүүшүүл эгээн түрүүлэ[…] хинэнэ. Эдэбхитэй колхоз[…] Юрий Данилов, Николай Б[…] гэгшэд һая шэнэ гэрнүүдтэ[…]жэ ороо.

ҺОНИРХОЛТОЙ БАЙХ[…] ХҮЛЕЭГДЭНЭ

ХАБАРОВСК. Октябриин […] «Советскэ Алас Дурна» гэһэ[…] уран зурагай выставка н[…]хэнь. Энэмнай Алас Дурна[…] түрүүнынхэ» үнгэргэгдэх[…] һан выставка болоно. Т[…] Хабаровскын, Примориин […] нуудай, Шэтын, Яхадай, Бу[…] республиканууд, мүн А[…] Сахалинай, Магаданай, Камч[…] уран зураашад хабаадаха […] Мүнөө эрхим уран зураа[…] 100 гаран зурагууд тусха[…] миссяар шэлэгдээд, выставк[…] бигдахаар болоод байна. Т[…] дунда манай республикын […] тэнэй хэдэн арбаад зура[…] бии.

Ив. ОЧОР[…]

ХИЛЫН СААНАҺАА

Бата нэгэдэл Нэгэдэхи Интернационалай үнэтэ захяа болоно

ПРАГА, сентябриин 29. (ТАСС). Нэгэдэхи Интернационалай 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа Москвада болоһон баярай суглаан дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгын, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономаревой элидхэлэй текстнүүдые «Руде право» газета мүнөөдэр хүсэдөөр толилоо. КПСС хадаа пролетарскэ интернационализмын гол ёһонуудые хододоо хүтэлбэри болгодог байгаа, болгоһооршье, мүн тэрэнэй тугые дээрэ үргэжэ ябана гээд «Руде право» тэмдэглэнэ. Өөрынгөө зэргые бүри нягтаар жагсаахыень бүхы аха дүү партинуудые, бүхы революционно хүсэнүүдые Н. С. Хрущев уряалаа гээд газетэ бэшэнэ.

—□●□—

Шиидхэхы удха шанартай туһа нэмэри

ГАВАНА, сентябриин 29. (ТАСС). I Интернационалай зуун жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада Ехэ театр соо болоһон баярай суглаан дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгын дэлгэрэнгы удхые Гаванай хэблэл мүнөөдэр эли газарнуудта толилоо. Социализм болон коммунизм байгуулга дэлхэйн сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай оруулһан шиидхэхы удха шанартай туһа нэмэри болоно гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшын хэлэһэн үгэнүүдые газетэнүүд гаршаг болгон хэрэглэһэн байна.

Аха дүү партинуудай шэнэ зүблөө зарлаха шухала

УЛААН-БААТАР, сентябриин 29. (ТАСС). Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй шэнэ зүблөө зарлаха тухай асуудалда зорюулан, «Зүблөөн заабол туһа хүргэхэ» гэһэн гаршагтай редакционно статья МНР-эй Центральна Комитедэй орган «Үнэн» газетэ мүнөөдэр толилоо. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй һүүлшын зүблөөнэй Москвада болоһоор дүрбэ шахуу жэл үнгэрөө гээд газетэ бэшэнэ. Энэ үе соо дэлхэй дээрэ олон шухала ушарнууд, шэнэ үзэгдэлнүүд болоһон байна. Тэдэниие аха дүү партинууд хамтаараа шэнжэлжэ үзэхэ ёһотой. Һүүлэй жэлнүүдтэ тохёолдоһон уласхоорондын шэнэ оршон байдалда коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд хамтаараа сэгнэлтэ үгэхэ ёһотой гээд статья соо тэмдэглэгдэнэ.

Коммунис болон хүдэлмэришэнэй диилэнхи олонхи партинууд уласхоорондын шэнэ зүблөө зарлаха шухала гэжэ һанамжаяа хэлээд байнхай. Тиихэдээ хирэ хирэ болоод уулзалгануудые хэхэ ябадалай уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй заншал болоһые, мүн хамтын хэрэгэй аша туһые харалдаа абалсаһан байна.

26 компартиин түлөөлэгшэдэй бэлэдхэлэй зүблөө энэ оной декабриин 15-һаа, мүн коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй шэнэ зүблөөе 1965 оной тэн багаар зарлаха тухай КПСС-эй Центральна Комитет тон зүбөөр, хаһа саг соонь дурадхал оруулаа гэжэ Монголой коммунистнууд болон ажалшад болоно.

КНК-гай ЦК энэ оной августын 30-да КПСС-эй Центральна Комитедтэ бэшэг эльгээхэдээ, КПСС болон бусад аха дүү марксистскэ партинууд тушаа бүдүүлиг шэрүүн үгэнүүдые дурдаха, халдан ороходо зуураа, 26 аха дүү партиин бэлэдхэлэй зүблөөнэй, уласхоорондын шэнэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадахаһаа эрид шууд арсаһан байна. Энэ баримтые шаналхаар гээд «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

Шэнэ зүблөө зарлаха үүсхэл гаргагшабди гэжэ урда тээнь өөһэдыгөө харуулхые оролдодог хитад хүтэлбэрилэгшэдэй ниимэ хараа бодол марксизм-ленинизмдэ үнэн сэхэ байдаг тухайгаа тэдэнэй шанга шангаар хэлэдэг гоё үгэнүүд имагтал һандаргахы ябуулга хэхэ халхабшань боложо үгэнэ гэжэ юунһээшье үлүүгээр гэршэлэн харуулна.

Аха дүү партинуудай түлөөлэгшэдэй шэнэ уулзалга тэрээндэ КНК-гай түлөөлэгшэдэй хабаадаха хабаадахагүйһөө дулдыдангүйгөөр дэлхэйн олонхи коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай һайшааһан болзорто өөрынгөө хүдэлмэри эхилхэ ёһотой гэжэ бусад марксистско-ленинскэ партинууд шэнгээр манай парти тоолоно гээд статья соо хэлэгдэнэ. Диилэнхи олонхи аха дүү партинуудай дура хүсэлые хэрэгсээнгүй, уласхоорондын шэнэ зүблөө зарлаха болзорые дүрбэ-табан жэлээр хойшолуулха гү, али тэрэниие оройдоошье зарлахагүй болоо гэшэ һаа, можо болотшодто һандаргахы ябуулга хэхэ саг олгогдохо болоно.

Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй уласхоорондын зүблөөн болоходоо, марксизм-ленинизмын баялигта шухала нэмэри оруулха, манай үе сагай бүхы революционно, демократическа болон империализмда эсэргүү хүсэнүүдые нягтаар жагсаахада хэрэгтэ туһалха гэжэ МНРП түнэзтыгөөр этигэнэ гээд газетэ түгэсхэлдөө бэшэнэ.

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө

БУДАПЕШТ, сентябриин 29. (ТАСС). Олониитые пролетарскэ интернационализмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ тээшэ өөрынгөө туг дээрэ коммунизмын үзэл бодолые бэшэһэн парти бүхэнэй уялга болоно гээд Чехословакиин партийно-правительственна делегациин хүндэлэлдэ зорюулжа, ВСРП-гэй Центральна Комитедэй үсэгэлдэр эмхидхэһэн үдэшын сайлалга дээрэ ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Янош Кадар мэдүүлээ. Национализм болон шовинизмые хэрэглэн, социалис лагериин хүсэнүүдые эмхигүй болгохо зорилготойгоор империалистнуудай гаргадаг һанаашалгын аюулые тэмдэглэхэ зуураа, Я. Кадар иигэжэ хэлээ: «Можо болохобди гэжэ аха дүү партинуудые айлгахые оролдодог Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэд энэ оршон байдалда тусгаар бурууштаагдаха ёһотой... Хитад хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын зүблөө зарлалгые буруушааха һаа гадна, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэхи оршон байдалые саашадань муудхаахын тулада бүхы юумэ хэнэ».

Марксистско-ленинскэ партинуудай түлөөлэгшэд зүблөөндэ суглараад байхада, нэгэдэлээ бэхижүүлхэ зам болон арга боломжые олохо гэжэ найдажа байһанаа Я. Кадар элирхэйлэн мэдүүлээ.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ гайтайхан байдал тохёолдоо гэжэ биднэр тоолонобди, тиимэһээ хоёр хуби болон таһарха аюулые зайсуулхын тулада сагаашье, хүсэ шадалаашье гамнахагүйбди гэжэ КПЧ-гай ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй президент Антонин Новотный харюугай үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна. КПЧ болон редакционно комиссида ороһон тэрэнэй түлөөлэгшэд коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд уласхоорондын зүблөөе таатай һайнаар бэлэдхэхын түлөө лада али бүхы юумэ хэхэ гээд тэрэ найдуулаа.

I ИНТЕРНАЦИОНАЛАЙ ЗАНШАЛНУУДТА ҮНЭН СЭХЭ БАЙХЫН ТҮЛӨӨ

БЕРЛИН. (ТАСС). I Интернационалай зуун жэлэй ойдо зорюулагдаһан уласхоорондын научна сесси Берлиндэ болоод хаагдаба.

Сессиин түгэсхэлэй заседанида 38 ороной коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. «I Интернационал, түүхэдэ ээлжэн һууринь» гэһэн элидхэл КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директор П. Н. Поспелов хэһэн байна.

I Интернационалай агууехэ революционно тэмсэлнүүдые үргэлжэлүүлхэ, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые, нягта жагсаалые али болохоор бэхижүүлхэ уряатайгаар сесси үнгэрөө тэээд түгэсхэлэйнь коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Түрүүшын хуудаһануудта

ВАРШАВА, сентябриин 29. (ТАСС). Хүдэлмэришэдэй Уласхоорондын Эблэлэй 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада болоһон баярай суглаан дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгын удхые «Интернационализм I Интернационалай үнэтэ үрэнь болоно», «Маркс, Энгельс, Ленинэй захяануудые КПСС нангинаар дүүргэнэ» гэһэн гаршагуудтайгаар Полышын газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта толилоо.

Ороной баялиг арадай мэдэлдэ үгтэнэ

ДЖАКАРТА, сентябриин 29. (ТАСС). Бэеэ даанхай байдалтай болоһон сагһаа хойшо Индонезиин правительство Голландиин 227, Англиин 104 плантациие түрэнэй мэдэлдэ абаа. Индонезиин национальна гол баялиг болгошо каучугай плантацинууд хамагай түрүүндэ хиналта доро абтаһан байха юм.

Араб оронуудай лигиин соведэй сесси

КАИР, сентябриин 21. (ТАСС). Араб оронуудай лигиин соведэй 13-дахи сесси мүнөөдэр эндэ нээгдэжэ, тэрээндэ элшэн сайдууд хабаадана. Соведэй 42-дохи сессиин болоһонһоо хойшо араб оронуудай ажабайдалда болоһон ушарнууд тухай лигиин генеральна секретарь Хасуна гэгшын элидхэлые, һүүлэй үедэ Аравиин хахад арадай урда талын хүбида болоһон ушарнууд, бусад асуудалнуудые сесси зүбшэн хэлсэхэ юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номе[…]

Нэгэдэхи хуудаһанда: […] миин туналтые фермэ бү[…] хэрэглэхэ» гэһэн таршаг[…] редакциин шалгалтын […] риалнууд толилогдобо. Г[…] таряа худалдаха уялгаа […] гэһэн түрүү ажахынууд[…] публикын Хүндэлэлэй са[…] та бэшэгдэнхэй. Хори[…] лэдбэриин управлениин […] комой секретарь А. Ран[…] «Үүсхэл, оролдолгын аша[…] гэһэн статья.

Хоёрдохи хуудаһанда: […] тэлбэрилэгшэ ямар байха […] тойб» гэһэн рубрика д[…] Неретинагай корреспо[…] экономическа эрдэмэй […] К. Ларионовой «Комму[…] шэнжэнүүд» гэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанд[…] гэрһэн недели соо ред[…] абтаһан бэшэгүүдэй шэн[…] Л. Сумкинагай «Өөр[…] хоной үнэн байдал»; М. […] меннын «Машинист, энэ […] хабаатайл» гэһэн корр[…] денцинууд; хилын саана[…] таһан ТАСС-ай теле[…] нууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанд[…] Верещагина, С. Бутыри[…] Серова гэгшэд гүрэндэ […] таряа тушаалга, һархя[…] луулга тухай бэшэнэ. Б[…] дуевай «Таряа хуряалгы[…] ннын үдэр» гэһэн шүлэг.

САГАЙ УЛАРИ

Улаан-Үдын гидромет[…] торнин мэдээсэһэнэй ёһоор […] дэр республика соомнай б[…] гэ үүлэтэй байха. Урда за[…] магуудта зарим газарта б[…] шиг нойто орохо.

Октябриин 2—3-най ү[…] тэ республика соомнай ба[…] гэ үүлэтэй байжа, урда за[…] магуудта һулагүй бороо […] Баруун хойноһоо һулахан[…] хилха. Хойто аймагуудта […] дөө 3—8 градус хүйтэн, […] аймагуудта 3 градус хүйт[…] градус хүрэтэр дулаан […] Үдэртөө 6—11 градус […] байхаар багсаагдана.

Редактор Ц. О. ОЧИ[…]

Уорреной комиссиин элидхэл тушаа

ВАШИНГТОН, сентябриин 27. ТАСС-ай корреспондентнэр В. Вашедченко, В. Петрусенко гэгшэд иигэжэ дамжуулба:

США-гай верховно сүүдэй түрүүлэгшэ Уоррен ахалагшатай тусхай комисси США-гай президент Джон Кеннедиин алагдаһан ушар байдалые арба һара шахуу сагай хугасаа соо мүрдэһэн байна. Үнгэрэгшэ намар Техасай Даллас хотодо болоһон уршагта ушаралда хабаатай угаа олон баримтанууд, элирхэйлэлгэнүүд, һанамжанууд, багсаамжануудтай дабхагар ехэ дүнлэлтын элидхэл һаяхан тунхаглагдаа.

Далайн ябаган сэрэгэй солдат байһан Харви Освальд президент Кеннедиие алаа гэжэ Уорреной комиссиин элидхэл соо баталан хэлэгдэнэ. Мүн Освальдые Далластахи һүниин клубай эзэн Джек Руби гэгшэ алаһан байгаа.

Тус комиссиин гэшүүд ниимэ тобшолол хээ гэбэл: Освальд «гансааран» ябуулга хэһэн, «алалгын түсэб зохёоходонь гү, али бэелүүлхэдэнь, тэрээндэ хэншье туһалаагүй». «Президент Кеннедиие үгы болгохо зорилготой дотоодын гү, али гадаадын ямар нэгэн хорото үгэсэлгэдэ Освальд гү, али Руби хабаадаа гэһэн баримта олдоогүй», гэжэ комисси мэдүүлбэ.

Кеннедиин һуужа ябааша машинада дүтэшэг байһан гэршэнэрэй элирхэйлгэнүүд алгасаатай байба гэжэ элидхэл соонь тэмдэглэгдэнэ. Хоёр дахин буу һүрөө һэн гэжэ нэгэ заримаанай хэлэхэдэнь, харин нүгөө зариман — таба гү, али зургаа дахин буу һүрөө гэжэ батална. Гэхэ зуура, гурба дахин буудагдаһан байгаа гээд тус комиссиин тобшолол соо хэлэгдэнэ. Тэдэ һомонуудай нэгэниинь машина тудаагүй гээшэ ха гээд комиссиин гэшүүд багсаана.

Президентын бэеые задалжа үзэһэн врачнуудай багсаамжын ёһоор, түрүүшын һомон Кеннедиин шэлэ хүзүүн уруу, амар голһоонь үлэ мэдэг баруугаар ороод, хоолой соогуурнь гараһан болоно. Ниимэ шарха хүнэй аминда хоро хүргэхөөр бэшэ байгаа гэжэ врачнууд тоолоно. Мүн гэрэ һомон удаа тээнь Техас штадай губернатор Коннэлли гэгшые тудаһан бололтой гээд багсаана.

Табан минутын үнгэрхэ үеэр хоёрдохёо буу һүрөөд, Кеннедиин толгойе тудаа хаш. Экспертизэй тодорхойлһоной ёһоор, энэ һомон толгойнь баруун хуби руу ороод, баруун хажуутаарнь гарахадаа ехэ шарха хэһэн байна. Тэрэ һомоной бутардаһан автомашинын урдахи шэлые дайража ган одхор гаргаад лэ, сумэлөөгүй байгаа гэжэ экспертнүүд тухайлна. Тиин хойноһоонь бэшэ, харин урда тээһээ буудаа гэһэн багсаамжа элидхэл дотор буруушаагдана. Һүүлшын һомон үхэхөөр тудаһан байгаа.

Элидхэлэй тобшолол гаргаһан хүбн доторнь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: гархиин ехэ шарханы, хоолойн шарханы задалжа үзэһэнэй һүүлээр, медицинскэ тодорхойлго соо багсаамжалан бэшэгдэһэн болоно. Шархануудай шэнжээр, али талаһаань буудааб гэжэ экспертнүүд тодорхойлхые шиидээгүй. Тиигэбэшье, ном хадагалдаг байшангай зургаадахи дабхарай сонхоһоо буудагдаа гэжэ баталан хэлэһэн хэдэ хэдэн гэршэнэрэй элирхэйлгые Уорреной комисси зүбтэйдэ тоолобо. Даллас хотодо һуурижалтай Говард Бреннан гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, президентын автомобиль тээшэ гуша тухай наһатай, хандигар туранхай бэетэй хүнэй шагааха, буудахые сонхоор тэрэ хараһан байна. Бреннанай хэлэһэнэй ёһоор хадаа һэжэглэгдэһэн хүн тухайда уданшьегүй полициинхид радиогоор дамжуулһан байгаа. Тэрэл үеэр Далласай полициин сагдаа Типпит алагдаһан, Бреннанай хэлээшэдэл адли хүн тэрээниие револьверээр буудажа алаа гээд хэлэн гэршэнэр мэдүүлһэн юм.

Освальд арестовалагдаад, түрүүшээр полициин сагдаа Типпитые алааш гэжэ гэмнүүлһэн, хожомынь, —мүн президент Кеннедиие алааш гээд гэмнэгдэһэн байгаа.

Элидхэл дотор заагдаһанай ёһоор, багахан заабһарлалга хэжэ байгаад, дүн хамта 42 часай туршада соо Освальдые мүшхэһэн юм. Энэ хоёр алалгада ямаршье хабаагүйб гэжэ мүшхэбэриин үедэ Освальд мэдүүлһэн байна. Ниимэ баримта дээрэһээ харахада, Освальдые гол түлэб мүшхэһэн Далласай полициин капитанай «ямаршье тэмдэглэл хээгүй, мүшхэлтые үедэ стенографаар гү, али магнитофоноор бэшээгүй» байһаниинь элидхэл дээрэһээ элирнэ.

Далласай засагаархид Освальдын хэрэг тушаа тон тааруугүй ушар байдал тохёолдуулаа гэжэ элидхэл соо тэмдэглэгдэнэ. Освальдда хоро хүргэхөөр бэлдэгдэжэ байһан тухай һэргылүүлэг телефоноор абаһанайнгаа һүүлээршье Далласай полици һэримжэлгын хэмжээ абаагүй, «Освальдые зон соогуур ябуулжа окружной түрмэдэ абаашаха гэһэн Далласай полициин шиидхэбэри буруу байгаа. Энэнь Освальдын хосоролгодо туһа хүргөө гэжэ элидхэл соо заагдана.

Кеннедиин алагдаһанай һүүлээр Америкын хархис хэблэл Освальдые «марксист» шахуу болгоһониинь элито. Освальдые «марксист-самоучка» шэнгээр харуулха гэһэн һэдэлгэ элидхэл дотор мүн лэ гаргагдана. Тиихэ зуураа, Освальд марксизм, коммунизм гээшые өөрынхөөрөө ойлгодог, «эдэ терминүүдые өөрынгөө ойлгоһоор тайлбарилдаг байгаа» гэһэн ажаглалта хэгдэнэ.

Элдэб политическэ эмхинүүдтэй, тусхайлан хэлэбэл, США-гай коммунис партитай, Кубые хамгаалдаг хэдэ хэдэн комитедүүдтэй холбоотой хүн шэнгээр өөрыгөө харуулха гэһэн Освальдын һэдэлгэнүүдые энэ комисси мүрдэһэн байна. Холбоо барисаа байгуулхаб гэжэ Освальдын һэдэһэн ушар «хожомынь президентые Освальдын алаһан ябадалтай» ямар нэгэн холбоотой байгаа гэһэн ямаршье гэршэ баримтые энэ комисси олоогүй.

Тэрэшэлэн Освальд ЦРУ-гай, ФБР-гэй гү, али США-гай засагай ямар нэгэн ондоо зургаанай агентнь байгаа гэһые тус комисси мүн лэ буруушаана.

Президент Кеннедиие Освальдын алаһан ушар шалтагаан элидхэл дотор тодорхойгоор тайлбарилагдаагүй, гэбэшье тэрэнэй зан абариин тон тогтууритүй байһан тушаа анхарал хандуулагдана.

Освальд хүнүүдые алахаар тэгүүлдэг байһан, американскэ армиин отставной генерал Уокер гэгшэдэ халдаһан, хожомынь агсан вице-президент Никсонай бэедэ хоро хүргэхөөр тухеэржэ байһан юм гэжэ элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Кеннедиие алаһан ябадал американскэ хэблэлэй нэрлэһэнэй ёһоор, «үе сагай гэмтэ ааша» болоно, энээн тушаа гараһан али бүхы ажаг, һэжэгүүдые Уорреной комиссиин элидхэл зайсуулаагүй. Нюуса байһан бүхы юумэн эли болоогүй ха. Президент Кеннедиин алагдаһантай холбоотой зарим баримтанууд мүнөөнэй хүнүүдэй наһан соо элирүүлэгдэхэшьегүй байжа болохо гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ Уоррен мүрдэлгэ хэжэ эхилхэдээ мэдүүлһэн юм.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной октябриин 1.

Манай адрес, телефонууд
АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-[…] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ре[…]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—2[…] отделов: сельскохозяйственного производства и парти[…] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и пар[…]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ[…] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсе[…]ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и перев[…]дов—34-05.
гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[…] Министров Бурятской АССР.
Н00233. Зак. № 770.